

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 218-ik szám.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, szeptember 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: *Harc az agráriusok ellen.*
- Salacs programbeszède Gáj külvárosban.
- Müller Károly programbeszède.
- Harc a mandátumért.
- Aki a halottak nevében csal.
- Az elhamvadtt gyorsvenet.
- Az Egan kazárjai.
- Csák Csirjék dr. és az új rendfőnök-választás.
- Az aradi kerékpáros-bajnokság.
- Matuska Péter meghalt.
- A választók útmutatója.
- Regény-Csarnok: *A karvalyok vére.* Irta: Theuriet André.

Harc az agráriusok ellen.

Arad, szeptember 23

Az agrárius jelszó mögé bujt feudálklerikális reakció teljes erővel vetette magát az ország kerületeire, hogy ezen ámitó, de alapjában üres és tartalmatlan frázissal mentől több mandátumot szerezzen annak a nemzet- és haza-ellenes hatalomnak, mely nyitott sisakkal nem mer a sorompók közé lépni, mert nem meri magát a maga valóságában bemutatni a nemzetnek.

A nemzeti közérzet elismerte a jelszavakkal való dobálózásnak e ravasz játékát és mind hangosabban követeli az agrarizmus jelszavai mögé bujt szabadelvűeknek határozott állásfoglalását.

Tisztelet azon férfiaknak, a kik mezőgazdaságunk érdekeit különösen szívükön viselik és politikájuknak ezen érdekek első sorban való ápolását vetik alapjául, de annál elítélendőbb és kárhuzatosabb a klerikalizmus táborába tartozó, sötét árnyalatu politikusok eljárása, kik, hogy igazi céljaikat elrejtessék, értelmetlen s az eszméket zavaró jelszavakkal bontják meg a hazafias törekvések egységét.

Falk Miksa a főváros első kerületének pártgyűlésén, — a melyen Horánszky Nándor is jelenvolt s beszédében elítélte a gazdasági osztályharcot — az agráriusok törekedéséről ekkép nyilatkozott:

Megvallom, a politikában nem szeretem a jelszavakat, a melyek alatt mindenki mást gondol, a nagy tömeg pedig mechanice ismétli, a nélkül, hogy egyáltalában valamit gondolna mellette. Amui az agrarizmust illeti, ha ez alatt azt értjük, hogy Magyarország anyagi jólétének főszlopa a földművelés, és hogy ennél fogva a földműves osztály érdeke eminenter országos érdek is, melynek előmozdítása, a hol csak alkalom van rá, az államra nézve önfent-

tartási kötelesség, akkor, úgy hiszem, nincsen ember Magyarországon, a ki ennek ellentmondana. De ha aztán föllép egy töredék, — párt-ról még nem lehet szó, csak töredékről, — mely ezen tulmenve, nem elégszik meg azzal, hogy a földbirtokos lakosság minden méltányos igégye kielégítették, hanem arra törekszik, hogy ez osztály számára kiváltságokat biztosítson, azaz oly előnyöket, melyek csak a közzgazdaság többi ágainak, nevezetesen az iparnak és kereskedelemnek a rovására létesíthetők, akkor ez ellen nem lehet eléggé erőlyesen tiltakozni.

Ez irányban pregnans kifejezését találta egy *nyílt levélben*, melyet nemrégén egy a maga személyére nézve köztiszteltben álló főúr közzböcsátott. Nem szándékom az e levélben foglalt program részleteinek bírálatába bocsátkozni, annyival kevésbbé, mert ebben csakis a levél írójának és legfeljebb még aránylag csekély számú elvtársainak egyéni nézetét látom kifejezve. Arra pedig, hogy kívánságaikat nyilvánosságra hozzák, az illetőknek kétségtelenül joguk van, s köszönettel tartozunk nekik, ha föllebbentik az a fátyolt, mely eddig szándékukat fedte, mert ezáltal nyilvánvalóvá lett, hogy egyoldalú osztályérdek adja egész működésük rugóját. Ha aztán majd a parlamentben ugyancsak ily szempontból itélnék meg az előterjesztett javaslatokat és e szerint foglalnának állást valamely javaslat mellett vagy ellen, erről majd annak idején szólunk, de egyelőre valami nagyobb fontosságot egyáltalán nem tulajdonítok a dolognak és nevezetesen nem osztom az a miatt való elszörnyűködést, hogy ez urak még a szabadelvű párt kötelékében megmaradnak. Ez utóbbi kérdés is csak akkor fog aktuálissá válni, ha az illetők ama nézeteiket, melyekkel eddig csakis az elmélet útján és egy-egy választókerület megnyerése céljából mozogtak, törvényhozási uton konkrét alakban akarnák érvényre juttatni, illetőleg a parlamenti többségnek az ő programjukhoz való hozzájárulását megnyerni. Csak akkor lesz alma a szabadelvű pártnak, mint ilyennek e nézetekkel szemben állást foglalni és egy percig sem kételkedem, hogy, miként ezt a miniszterelnök a képviselőház utolsó ülésében tartott remek beszédében is jelezte, a párt tulnyomó többsége ezt az ugynevezett agrárprogramot határozottan vissza fogja utasítani, az illetőkre bízván aztán annak eldöntését, vajjon a pártnak ily állásfoglalása után bent maradhatnak-e abban, vagy sem.

Láng Lajos vasárnap tartotta Nagybanján beszámolóját és programbeszédét. Többek közt a következőket mondotta:

Azt mondják, ha a kis embert nem akarjuk veszni és pusztulni hagyni, akkor nincs más mód, mint szakítani a szabadelvűség gyászos uralmával. De minek köszönhetjük azt, hogy ma a kis emberről beszélhetünk? Minek másnak, mint a szabadelvűségnek? Nem-e a szabadelvűség volt az, mely a jobbágyságot megszüntette, mely az embereket egyenlővé tette és az elnyomottak kezeiről leolvasztotta a bilincseket és lenyűgözött erejüket felszabadította? Az félreismeri a szabadelvűség lényegét és természetét, aki a kis ember védelmét, a gyöngébbek támogatását vele ellentétbe akarják hozni. A gyöngébbek védelme a szabadelvűséggel nem ellenkezik és az állam beavatkozását a gyöngébb érdekében sohasem zárta ki. S ha a szükség úgy kívánta, a szabadelvűség nem rettent vissza magának a szabadságnak korlátozásától sem. De amikor ezt tette, amidőn gyámkodó kezét a gyöngébbre kiterjesztette, cselekedte ezt azzal a szándékkal, hogy a szegényebb és elhagyatottabb osztályokat magára a szabadságra nevelje, a többiekkel egyenlővé tegye; nem azzal, hogy azokat a többiekkel szemben állandó alárendeltségben tartsa.

Ha azt látjuk, hogy az agráriusok tárgyilagoss és mindenre kiterjedő komoly vizsgálat helyett a mezőgazdasági bajok orvoslását a hitel és forgalom korlátozásától várják, holott azok fejlesztésének a mezőgazda veszi legtöbb hasznát; ha látjuk, hogy elkeseredéssel támadják a kereskedőt s egyedül őt akarják felelőssé tenni a kedvezőtlen áráért; ha látjuk, hogy egyes ellenszenvet tanúsítanak azon iparosok iránt, melyek a legtöbb nyereszterméket dolgozzák fel és ezzel annak értékét nevelik: akkor csak sajnálkozunk lehet azon szomorú tévelygés felett, mely a nemzet erőt ily áldatlan küzdelembe viszi, melyben senki nem győzhet, hanem mindenki csak veszíthet.

Hegedűs Loránt pápai beszédéből idézzük végül az alábbi részleteket:

A felekezetek fegyvertárából szeretet helyett a harcok fegyverek szedettek elő, a gazdasági téren pedig a megkötöttség szembeszáll a szabadsággal, az öröklött vagyon a szerzett vagy szerzendő vagyonnal és fanyar irigység között indítják egymás ellen a gazdasági osztályokat. Legujabban gazdasági téren indult meg a roham, mely néhol az agrár jelzót is lefoglalta magának, holott Magyarországon olyan politikus, ki a földművelést ne akarta volna előmozdítani, még nem akadt; világos ebből, hogy nem is e nem létező alakok ellen, hanem valami más ellen indult meg a harc.

Mit mondjunk tehát az országszerte el-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

hangzott, ily programpontokkal szemben? Mondjuk-e azt, hogy mivel a külföldről mindjobban szorulnak ki gazdasági terményeink, tehát a gazdának sem lehet fontosabb kívánsága, mint hogy magának itt bent fogyasztót teremtsen, — ezt pedig csak bátran lendülő ipar és kereskedelem adhatja meg? Vagy azt, hogy *el kell itélnünk minden oly gazdasági politikát, mely megkötöttséget árul és senyvedő utján a friss levegőtől a betegszobába visz.* Ha arra, hogy szerintem a jövő jelszava nem a megkötöttség, hanem az ipar és szabad gondolkodás; ha arra, hogy nem helyesíthetünk oly politikát, mely ettől a magyar földtől, mikor az szomjuhozza a pénzt, mint a tavaszi esőt, a tőkének összegyülemelő fellegecskét a frázisok viharágyujával akarja elkergetni, ha arra, hogy a városok jövőjét is csak az ipar és kereskedelem bátor föllendítésében látom: ha minderre, azt fogják némelyek a szememre vetni; hogy merkantilista vagyok, azt fogom felelni, hogy szabadelvű meggyőződésemből nem engedhetek.

Salacz programbeszède Gáj külvárosban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

Salacz Gyula polgármester, az aradi szabadelvűpárt képviselőjelöltje, vasárnap délelőtt megjelent Gáj-külvárosban, hogy annak lakossága előtt politikai programját kifejtsen.

A polgármestert küldöttség hívta meg a Központi Szállóban levő párthelyiségbe s onnan indult el a nagyszámú kísérettel együtt. A kedvező, verőfényes időben festői látványt nyújtott a nemzeti lobogókkal ékesített, robogó kocsik hosszú sora.

Ott voltak: *Nikolits Péter, Kristyóry János, E.-Illés László, Szathmáry János, Boros Vida, Neuman Adolf, Neuman Dániel, Deutsch Bernát, Robitsek Ágost dr., Beles János, Vajda István dr., Almási Pál, Tolnai János dr., Avarffy Ferenc, Brück Gyula dr., Leopold Zsigmond, Palotay Antal, Székely Salamon, Scholcz Róbert, Somogyi Gyula dr., Csik János, Korom György, Fülöp Endre, Marosi Miklós, Kilényi János, Mistéth Sándor, Schannen Ede, Zikó János* s még számosan.

Tizenegy óra tájban ért ki a menet Gájba, ahol a gör. kel. szerb templom előtt elterülő óriási Szent János téren állapodott meg. Ezernyi néptömeg várta itt őket, amely zajos óvációval fogadta a képviselőjelöltet. A külváros lakossága nevében egy fogadó-bizottság sietett az érkezők elé, amelynek tagjai *Vuics György* szerb- és *Lukucza János* román lelkészekon kívül *Netzin János, Netzin Mihály, Ivanov János, Ivanov Mihály, Mester Ambrus, Brán György* és *Farkas József* voltak.

Vuics György gör. kel. szerb lelkész a tömeg ujongó „éljen” „zsivó” és „sze treászka” kiáltásai közben bemutatva a képviselőjelöltet a népnek. Lelkes szavakkal ajánlotta a lakosság szeretetébe a jelöltet, aki már oly régen dolgozik minden aradi ember boldogulásán. Ő is, valamint a lakosság, meg van győződve arról, hogy Salacz Gyulánál senki se méltóbb Arad város mandátumára. Salacz, aki, mint városi főügyész és polgármester mintegy harminc évet töltött Aradváros szolgálatában, minden alkalommal fényes tanujelét adta polgáraink iránt érzett igaz szeretetének. A közpályán töltött három évtized alatt minden testi és lelki erejét városunk fölvirágztatására fordította s bizton remélhetjük, hogy mint képviselő is szíven fogja viselni valódi érdekeinket. Ajánlja *Salacz Gyula* megválasztását, aki rendületlen bajnoka az igazi szabadelvűségnek, s hiva a

szabadelvűpártnak, amely hazánkat a közelmultban oly liberális törvényekkel ajándékozta meg.

Salacz Gyula polgármester szövege ezután, elmondva röviden, de nagy hatással programbeszédét. A vázlatos, de mégis mindenre kiterjedő beszédet, nagy figyelemmel hallgatták és sokszor szakították félbe a lelkes éljenzések, „sze treászka” kiáltások.

Mindenekelőtt köszönetet mond az előlegezett bizalomért, amelyet igyekezni fog kiérdemelni. Huszonhat évig volt Aradváros polgármestere, e hosszú idő alatt elég alkalma nyílt arra, hogy a népnek minden ügyét-baját, minden érdekeit teljesen megismerje. E gazdag tapasztalatokat értékesíteni akarja.

Látja, hogy a nép megélhetése tényleg nehéz és tudja, miként lehet annak terhein könnyíteni. Azon lesz, hogy a szegény ember érdekeit illetékes helyen kellő mértékben méltányolják, a sérelmeket orvosolják.

Beszédének részletei közül kiváló hatással voltak a föld- és házadóról, kereseti adóról és a vizszabályozásról, továbbá az adómentességi létminimumról szóló fejtegetések.

A földadó nagyságát — úgymond — nagyon nehezen viselik a gazdák, mert igazságtalan arányban van kivétel. Különösen ott kell ezen sürgősen segíteni, a hol anélkül is elég terhet adnak a vízmentesítési költségek. Igazságtalan a házosztály-adó s szembeötlően aránytalanok a különböző osztályu kereseti adók. Szükséges továbbá, hogy legyen egy bizonyos létminimum, a mely nem esik megadóztatás alá. Ebben az irányban tőle telhetőleg fog működni.

A mi politikai irányát illeti, föltétlen hiva a szabadelvűségnek és teljes jogegyenlőségnek. Polgármestersége alatt is bizonyosságát adta annak, hogy a polgárok között különbséget nem tesz. Hivatkozik arra, hogy a gör. kel. román és szerb egyházak kormánysegélyének kieszközlésében is fáradozott.

A város fejlesztését ezután is szíven hordja. Nemcsak a belvárosét, hanem a külvárosokét is. Az utak egy részét már járhatóvá tette, a többire is rákerül még a sor. A Szárazér nagy költséggel terhelte a földeket, de nem szabad felednünk, hogy nagy mértékben föl is emelte a földek értékét s számos mivelhető területet nyertek általa.

Hiszi, hogy a megkezdett irányban tovább is sikerülni fog munkája s az eredmény az lesz, hogy Arad lakossága gyarapodni, boldogulni fog.

A polgármester beszédét *Beles János* kir. közjegyző románul, *Vuics* lelkész pedig szerbül tolmácsolta a hallgatók előtt, a kik még percekig éljeneztek Salaczt.

TÁVIRATOK.

A cári család utazása.

Kiel, szeptember 23. A cári pár gyermekeivel tegnap este 9 óra 15 perckor elutazott. *Henrik* herceg és felesége a pályaudvarra kísérte őket.

A bur háboru.

London, szeptember 23. *Kitchener* táviratozza Pretoriából tegnapi kelettel: *William* ezredes tegnap majdnem egészen hatalmába kerítette *Koch* kommandóját, a mennyiben elfogta 55 emberét és zsákmányul ejtette majdnem az egész podgyázkiséreret. *Benson* ezredesnek sikerült meglepnie a karolinai kommandót, a melyből elfogott 54 embert, köztük *P. Bothát* és zsákmányul ejtett 48 ökrösszekeret. *Kruitzinger* tábornok Lovat mellett, mikor

át akart kelni az Oranje folyón, megtámadott egy hirszerző tábornokot. Az átkelési kísérlet nem sikerült ugyan, de az angoloknak súlyos veszteségeket okozott. Az elesettek között van egy ezredes és egy százados. A harc folyamán a burok elvettek az angoloktól egy ágyut, de az angolok kemény harc után visszavették. Az angolok vesztesége Vlakfonteinnél 6 halott és 23 sebesült volt, azonkívül 105 ember hiányzik. 99 fogoly angolt szabadon bocsátottak a burok. Dewettsdorpnál dzsidadcsapatok az ellenség üldözése közben érintkezésbe jutottak vele.

Durban, szeptember 23. *Botha* az összes kiváló transvaali bur vezérektől kísérvé, 1500 emberrel Ermelótól keletnek, Zuluföld felé tart. Lyttleton tábornok nagy haderővel a Buffalo folyó közelében áll.

Müller Károly programbeszède.

(A függetlenségi jelölt-gyűlésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

Az aradvárosi függetlenségi párt a *Fehér Kereszt* emeleti nagytermében vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta képviselőjelölt közgyűlését, a melyen *Müller Károly* ügyvéd, a függetlenségi párt volt elnöke, a választók nagy száma előtt programbeszédet mondott.

A gyűlést *Vizer Lajos* nyitotta meg. Mindenekelőtt bejelentette, hogy *Müller Károly* a jelölés következtében lemondott a pártelnökségről, a melyre őt választották meg. A párt egyhangulag *Müller Károlyt* jelölte, ki a jelölést elfogadta s kijelentette, hogy a kibontott lobogó alatt küzdeni fog azon elvekért, melyek a párt zászlajára írva vannak.

A közgyűlés *Müller* jelöltetéséhez egyhangulag hozzájárult. *Vizer* indítványára küldöttséget menesztettek *Müller Károly*ért, hogy őt a közgyűlésbe meghívják. A küldöttség tagjai voltak: *Reicher* Ferenc vezetése alatt *Bartel* János, *Magyary* Ferenc, *Meisztorovits* János, *Steiner* Jakab, *Singer* János dr. és *Löwy* Mór.

Müller Károly a jelenvoltak éljenzése közt lépett fel a pódiumra. *Vizer Lajos* üdvözlő beszède után elmondotta programbeszédét, melyet az alábbiakban körvonalazunk:

(Párt-elvek.)

Köszönetet mond a bizalomért, a melylyel megtisztelték. Nehezen határozta el magát a jelöltség elfogadására, mert nem bízott erejében, hogy a bizalomnak meg tudjon felelni. Ha megválasztják, rajta lesz, hogy a párt érdekeiért tőle telhetőleg mindent megtegyen.

Aradot kiváló emberek képviselték eddig a parlamentben, a kik emelték a város nimbuszát is. Rajta lesz, hogy a megbízásnak szíve, lelke szerint becsületet szerezzen s a mandátumot annak idején tisztán, fölt nélkül adja vissza.

Elveit illetőleg az 1848-as függetlenségi párthoz tartozik, *Kossuth* Ferenc vezetése alatt. E párt programját vallja magáénak a teljes egészében.

Követelnünk kell, hogy a külállamok előtt minden kétségen felül bebizonyítsassék, hogy Magyarország önálló állam, külállamoknál levő követeink a magyar nyelvet vegyék törvényes nyelvükül, a konzulátusokon magyar lobogó lengjen s a magyar cimert használják hivatalos irományaikon.

A függetlenségi pártnak köszönhető, hogy az igazán demokratikus, szabadelvű törvények életbe léptek. Nem kell tehát csüggedni, hogy a párt nem képes keresztülvinni programját, mert azt pontonként be fogja váltani, csak kintartás legyen. Az önálló vámterület meg kell alkotni a maga teljességében, mert míg ez meg nem történik, a mi iparunk fel nem lendülhet. A vámterület változtatását a többi párton levő kiváló politikusok is óhajtják, meg

kell tehát alkotni az önállósítást, még pedig gyorsan. A közös vámterület mellett az iparosság tökre megy, ezen kell legelőször segíteni. Az országos függetlenségi párt által e tekintetben kiadott programot a maga egészében kötelezőnek veszi, de pártolándónak tartja azt a felhívást is, melyet e tárgyban éppen az aradi iparosság kibocsátott. Meg kell változtatni az ipartörvényt, követelni kell a mesteri vizsga behozatalát, nehogy kontár kapjon mesteri szabadalmat. Rendezni kell az iparosok és alkalmazottai közti viszonyt, mert az ma már nem felel meg a követelményeknek.

A mi a megadóztatást illeti, a kereseti adó kivetése egyáltalán nem felel meg az igazságosságnak. A szaktestületek bemondása szerint kellene az adókielviteli bizottságnak megállapítani az adót. A kereseti adót egyáltalán csak az fizesse, a ki bírja, a földhözragadt szegény iparos kapjon mentesítést.

A kisipar felsegítését kormánysegély nélkül el nem érhetjük soha. Kormányköltségen állítson fel az állam műhelyeket, hogy ott a gépek felhasználása által konkurrálhasson a nagy iparossal a kis iparos.

Allatkivételünk teljesen tönkre ment egyenlően nyomorog nálunk iparos is, kereskedő is, földművelő is. Meg kell tehát alkotni sürögősen az önálló nemzeti bankot, mert az osztrák-magyar bank mindig az osztrák érdekeket részesíti előnyben a magyarral szemben.

(Az agrárok ellen.)

Áttér az agrárizmusra. Azoknak, kik ezt a nevet felvették, semmi joguk sincs e cím használatára, mert az agrár jelszó alatt egy egész néposztály ellen fejtik ki gyűlöletüket. Tönkre teszik a kis kereskedőt. A fogyasztási szövetségek által politizálnak, izgatnak, a gyűlölséget szitják. Be kell ezeket a szövetségeket mielőbb szüntetni, mert temérdek konkolyt hintettek el az alatt a két esztendő alatt, mióta a Széll-kormány fennáll.

Az agrár urak a néppártnak készítik elő a talajt. Veszedelemes ez az irány, erővel küzdeni kell ez áramlat ellen, mely a függetlenségi párt sirját akarja megásni.

— Ilyen párt ellen — ugymond — mely az urhatnámást vindikálja magának s minden más embert cselédnek tekint, küzdeni fogok mindig, még ha belehalok is. (Eljenzés.)

Azok, a kik ma támogatják az agrárok fekete gondolatait, hamarosan rá fognak jönni, hogy rossz utra tértek. Most kell ellensúlyozni az ő törekvéseiket, most, a mikor még nem késő a segítség, nehogy nagy legyen a kárunk főleg az adókulcs helytelen alkalmazása által. Minden erőt, minden törekvést a fekete gondolkodású agrárok ellen kell fordítani. Ez a törekvés közérdek, az ország érdeke.

(Ipar, hadsereg, adó.)

A társadalmat egyesek egymással szembe kezdik állítani. Ez mielőbb megboszulja magát. Inkább a békés együttélést kellene istápolni, még pedig a megélhetés biztosítása által. A ki a kiskereskedőt rontja, egyáltalán nem barátja a békés együttélésnek, az eilensége a hazának, az egész népnek.

A tisztviselők fizetésrendezésére való áramlatot jogosultnak tartja, főleg a kisebb tisztviselők érdekében, akik aránytalanul rosszul vannak honorába a nagy tisztviselőkkel szemben. Pedig ők huzzák az igát, illő tehát, hogy biztosítsuk nekik a megélhetést.

Az önálló nemzeti hadsereg szintén szükség van. Nagy baj az, hogy a mai hadsereg egyáltalán nem veszi magába a magyarság és a magyar nyelv iránt való szeretetet. Be kell ide vinni a magyarok szeretetét. A parancsnokok magyar érzelműek legyenek, akkor a legénység sem lesz csupán csak a száraz parancsok végrehajtó gépe. Sok pénzzel járulunk a hadsereg fenntartásához, illő, hogy a katonai szállásokat az osztrák iparosokkal egyenlő részben kapják a magyar iparosok, ne egy pár bakancscsal törüljék ki a szemüket. A magyar ipar éppen olyan jól megcsinálja azt, mint az osztrák, miért ne jöjjön ide vissza hozzánk is pénz a hadsereg óriási budgetjéből?

A közegészségügy államosítását szükségesnek tartja. A vízjogi törvény feltétlenül revízió alá veendő. Az ármentesítő társulatok vezetői busás fizetést kapnak s ezt kivetik adóba még azokra a testületekre is, melyek tulajdonképpen az illető ártérbe nem tartoznak. Milliós adósságot csinálnak, nagy napidíjakkal utaznak s megtörténik az, a mi Aradon megtörtént, hogy minden hold után évente 8 frt adót fizetünk még azon területek után is, melyek emberemlékezet óta vizállást képeznek és nincsenek ármentesítve.

A bor-adó rendezése éppen így szükséges. A borról vegyük le az adót és hogy az állam se veszítsen, ezt az adót tegyük rá a szeszre. Így a szegény népet is megmentjük az alkoholizmustól. A bor-adó levétele azért is fontos, hogy az olasz bor és az osztrák mübor ne csináljon konkurrenciát a mi tiszta jó borunknak s a szőlőbirtokosok ne menjenek egészen tönkre a szerencsétlen agrár-kölcsonők által.

Végül hangsúlyozza, hogy feltétlenül hiva és követője az országos függetlenségi pártnak. Demokrata már a születésétől kezdve, más nem tud és nem akar lenni. Ha a kormány olyan törvényt szándékozik hozni, melyből a demokrácia javát látja, megszavazza mindenkör készségesen. Kéri választói szeretetét, bizalmát az esetben is, ha a választási küzdelemben elbuknék. Mégegyszer megköszöni a bizalmat. (Eljenzés, taps.)

A beszéd elhangzása után Müller Károlynak a párt nevében Szilvássy László dr. fejezte ki köszönetét. A jelölő gyűlés déli 12 órakor ért véget.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* **Leszkay új színháza.** *Leszkay* András, a Magyar színház bérőigazgatója, október első napján veszi át a színházat, s már e napon bemutatással kezdi meg a színház új korszakát. Az ujdonság címe: *Szerencsecsillag* (The lucky star) Ivan Caryll angol operettje, melyből a színpadi próbák már javában folynak, *Sziklay* Kornél rendezése mellett. A zenerészek betanítását *Békésy* Ferenc, a színház új karmestere végzi. Az igazgató a színházhoz állandó belletneust szerződtetett, *Sigmund* Ferencet, aki már a *Szerencsecsillag* táncát is betanította. Az első premierre ugyszólván a színház egész személyzetét foglalkoztatja s alkalmat nyújt arra, hogy az új tagok is, köztük *Tomcsányi* Rusi, *Bolyár* (Basch) Nelly és *Turchányi* Olga bemutatkozzanak.

* **Karcag színiigazgató a király előtt.** *Karcag* Vilmost, az ismert magyar író tudvalevőleg meghívták a bécsi „Theater an der Wien” színház igazgatására. *Karcag* csak most fogja átvenni a színház igazgatását s a megnyitó előadásra a király jelenlétét is megakarta nyerni. E végből audienciára jelentkezett s a király ma fogadta is kihallgatáson *Karcag* igazgatót. Mikor a király megpillantotta *Karcagot*, azt kérdezte:

— Nemdei Ön magyar?

Ettől fogva kizárólag magyarul társalgott vele s megígérte, hogy elmegy a színház megnyitó előadására.

* **Carmellini-estély.** A gondolatolvasók és illuzionisták között kétségtelenül *Carmellini* a legkiválóbb. Valóságos univerzális talentum a szemfényvesztő mesterségekben és kézi ügyességben. Bűvész, szalon-equilibrista, állathangutánzó, gyorsvésznök és billiárd-művész egy személyben. Most két estélyt fog tartani a Kass-féle étteremben, még pedig holnap 24-én és holnapután. Ajánljuk a közönség pártfogásába.

* **Egy aradi poéta versei.** Az aradi jogászvilág egy ismert fiatal tagja, *Kálmán* Mihály dr. aradi ügyvédjelölt adott ki nemrég egy kötet verset. A kis könyvecske telve van fiatalos hévvel, poézissal, minden során átlüktet a gondatlanság édes öröme. Csinos szerelmi valómások, formás versekbe öntve olvashatók mélyebb érzésű és néhol sikerült epikai kísérletek mellett. A sok közül kiragadunk egy rövidke kis poemát, mely talán nem is a legjobb:

Mindszentekkor.

A temető szélén
Járok, kelek;
Jeltelen sírokkal
Beszélgetek.

Jeltelen sír alá
Vágyik szívem;
A megtört boldogság
Mind ott pihen.

Harc a mandátumért.

(Választási mozgalmak.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, szeptember 23

Meghívó.

A borosjenői választó kerület szabad-
elvű pártjának végrehajtó bizottsága

folyc hó 25-ik napján, szerdán

délelőtt 11 órakor, *Borosjenőn* a zöldkert helyiségében, országgyűlési képviselő jelölő gyűlést tart, melyre a párt tagjait tisztelettel meghívom.

Borosjenő, 1901. szeptember hó 21-én.

Barkassy Kálmán,
pártelnök.

Pécskán tegnap egyszerre két programbeszéd is hangzott el. Az első *Szalay* Mihály dr. a függetlenségi párt jelöltje mondta délelőtt 10 órakor, a másikat pedig *Vásárhelyi* László, a szabadelpvűpárt jelöltje.

Vásárhelyi László délután kocsival érkezett *Pécskára*, a hol mindenütt rokonszenves fogadtatásra talált. A község határában 36 kocsi várta a jelöltet, kit *Szomorú* István üdvözölt.

Innen a községbe vonultak lovasbandérium kísérettel.

Itt *Vásárhelyi* László elmondta agrár eszmékkel szaturált programbeszédét, a melyet szószerint itt közlünk:

Tisztelt választó polgártársaim! Azon magasztos érzéstől áthatva, mely a bizalom leghálásabb méltánylásából származik, jöttem Önök közzé, hogy álláspontom és különösen azon kérdések felől, a melyek a jövő országgyűlésen előreláthatólag az uralkodó irányzatot fogják képezni, nézetemről tájékozhatom Önöket. — Nemcsak azon jogviszonyhoz való szilárd ragaszkodás, melyet Magyarország és Ausztria között az 1867-ik évi kiegyezésről szóló törvény szabályozott és mely 34 év óta, sokszor a legszerencsétlenebb kezeléssel melletti is annak biztos alapot nyújtott, — vagyok a Széll Kálmán vezérlete alatt álló szabadelpvűpártnak tántorithatatlan hiva, de azon szerencsés körülmény folytán is, hogy ennek a viszonyoknak a kezelése ő benne oly ember kezébe jutott, a ki nem a hatalom utáni kapaszkodási vágy által elvakítva, hanem a legtisztább hazafias érzelmektől áthatva az országra vonatkozólag a kedvezőbb eredményeket is biztosítja. Az intézmény mellett a személyhez való ragaszkodásom második indoka: a tisztult erkölcsi fogalom, a mely alkotásaiban és minden nyilvánulásában az elposványosodott közszellem irányítására rendkívül kedvező hatással van, mely a hamis jelszavak helyett az ősi erény feltámasztásával megerősíti az emberben a hitet és megszerzi azon büszkeséggel táplált megnyugvást, hogy: „Erkölcseiben él a nemzet.”

Ezen kiindulási alapra helyezkedve, a könynyelmű gazdálkodás végső követelményeként a közgazdasági helyzet helyes megoldásának a kérdése nyomulnak előtérbe, a melylyel szemben hivatottá vált és különösen az ipar fejlesztésére mint honmentő eszköz alkalmaztatik az önálló vámterület jelszava. No hát tisztelt Uram! közgazdasági kérdések megoldásánál jelszavakból kiindulni nem lehet, mert azoknál kizárólag a bekövetkező esélyek mérlegelése és elbírálása lehet csak irányadó és mindennek előtte nem szabad azokat részletes vonatkozásaiban, hanem az ország állapotára általánosan vonatkozó hatásában megítélni, a melynek he-

A facseti kerületben Harkányi János vasárnap tartotta meg beszámolóját. Az ezután felajánlott jelöltséget elfogadta és programja kifejtéséhez fogott s Budinszky esperes lakásának az ablakából szólott a választóközönséghez. Ellenjelöltje Nemess Zsiga dr. aradi ügyvéd a szemben lévő vendéglőben beszélni kezdett. Az erre keletkezett zavart Schönfeld főszolgabíró békésen elintézte, mire Harkányi zavartalanul folytatta beszédét tovább, melyet tetszéssel fogadtak.

Temerin. Az óbecsei kerület szabadalvú jelöltje Szűcs János közel 1000 ember előtt mondta el programját.

Mezőtur. Tóth János N. függetlenségi párti jelölt tegnap tartotta beszámoló és programbeszédét. A szavazattal nem bíró szocialisták megzavarni akarták közbekiáltásokkal. Délután Tatár Dénes szocialista jelölt beszélt.

Ujvidék. Rohonyi Gyula szabadalvú párti jelölt részben Ujvidékhez tartozó Járek községben tartotta beszámolóját. Ugyanakkor Nemes N. Ugronpárti Ujvidéken tartotta programbeszédét. Dr. Vucsetics a felajánlott jelöltséget nemzeti programmal visszautasította.

Medgyes. A tegnap tartott választógyűlésen az eddigi szabadalvú képviselőt Oberth Károly drt. jelölték. Ellenjelöltje nincsen.

Devecser. A somlyóvásárhelyi kerületben Mihályi Géza szabadalvú visszalépett. A szabadalvú párt jelöltje Pekár Gyula író lett.

Deés. Széken a központi végrehajtóbizottság által is ajánlott eddigi képviselő Meléter Zoltán tegnap tartotta beszámoló és programbeszédét. Mesze a határon küldöttség várta és kísérte a jelöltet, akit a választók lelkesedéssel fogadtak. Széll miniszterelnöknek és Podmaniczkyhez üdvözlő sürgönyt küldtek.

Dicsőszentmárton. Kiskükölkölvármegye alsó kerületének választói id. Apáthy Pétert beszámolóbeszéde után egyhangulag ismét jelölték. Apáthy már két ciklusban képviselte a kerületet. Széll és Podmaniczkyhez üdvözlő sürgönyt küldtek.

SPORT.

Az aradi kerékpáros-bajnokság.

Arad, szeptember 23.

Az Arad-bajnok kerékpáros verseny vasárnap délután folyt le remek szép időben. A startnál megjelent Dáni János klub-elnök, ki az indítást személyesen eszközölte. Otton indultak és pedig Blaskovics István, Duffner József, Róth József, Eisele János a „Meteor” kerékpár-klub tagjai, valamint Petkovits Béla az aradi kerékpár klub tagja.

Az indítás 10 óra 58 perckor történt. A start után Blaskovics előugrott és Zimándufaluig nagy térelőnyvel vezetett, itt bevárta az erős ütemben haladó ellenfeleit, így együtt haladtak Simándig. Ekkor Blaskovics erős tempóban kivált ellenfeleit közül s mind nagyobb előnyvel ért Erdőhegy-Kisjenőbe, hol nagyvadász lévén a községen keresztül kézen vezetett géppel haladt át s pont 1 órakor ért a forduló ponthoz, honnan 5 percnél pihenő után visszafelé indult, 2 óra 40 perckor jutott a célszalagon. A 100 kilométeres távot tehát 3 óra 42 perc alatt tette meg a legjobb kondícióban és ezzel a tavalyi rekordot 33 perccel javította. 2. Petkovits Béla 4 óra és 40 másodperc alatt. 3. Duffner József 4 óra 11 perc 40 másodperc. 4. Róth József 4 óra 52 perc.

Eisele János az előírt 5 órán belül sem érkezett be. Schwarz Sándor géptörés miatt Zimánd-Ujfalu a versenyt feladta.

Igy tehát Arad bajnoka 1902. évre Blaskovics István. Idő-érmet nyertek: Petkovits Béla az aradi kerékpár klub tagja, Duffner József és Roth József a Meteor-klub tagjai.

Az elhamvadt gyorsvonat.

(Ujabb részletek.)

Arad, szeptember 23.

A román magyar határszéli vasuti katasztrófa borzalmairól az alábbi tudósítást írja egy magyar államvasuti mozgóposta-tiszt, a ki a szerencsétlenséget követő napon ellátogatott az elhamvadt gyorsvonat romjaihoz: A szerencsétlenség azt a bukarest-vercsierova-budapesti gyorsvonatot érte, a mely rendszeren délután 1 óra 25 perckor szokott a fővárosba érkezni a nyugati pályaudvarra. A gyorsvonat, a mely egy mozgópostakocsiból, két hálókocsiból és három személykocsiból volt összeállítva, rendszer időben indult el a palotai állomásról és óránként harmincöt kilométeres sebességgel futott lefelé a lejtős pályán, a melynek esése 35:1000.

A vasuti őrtől hallottam, hogy másfél perccel utána elindította a palotai tisztviselő a tehervonatot, a mely tizenegy kocsit petróleumot és két kocsit benzint szállított, 2084 métermássa tartalommal. Állítólag, de még nincs kiderítve, a tehervonatot fékezési fölmondták a szolgálatot és a lejtős helyen tehetetlenül, 80—100 kilométeres sebességgel rohant a vonat és éjjel félkettőkor utolérte a gyorsvonatot egy 300—400 méter hosszú mesterséges vágásban, mely erősen kanyarodik. E miatt a gyorsvonat vezetője nem vette észre a fenyegető veszedelemet. A tehervonatot tehát teljes sebességgel ment neki hátulról a szintén haladó gyorsvonatnak, a melyet aztán a gép- és podgyáskocsi kivételével kisiklatott.

Az összeütközés talán nem oltott volna ki emberéletet, de azután történt az igazi katasztrófa. A benzint fölrobbant és a kétezer métermássa petróleum lefolyt a völgybe a lejtő két oldalán, s elárasztotta az összetorlódott kocsikat, a melyeket csakhamar lángtengerbe borított.

Mindez oly gyorsan történt, hogy a fűtő csak saját élete kockáztatásával bírta lekapcsolni a gépet és a podgyáskocsit a mozgópostakocsiról. A fűtő a géppel Turn-Szeverinbe hajtott s ő volt a katasztrófa első híradója. Megmenekült még két postatiszt és két postaszolga és egy utas, a kik annak köszönhetik megmenekülésüket, hogy kocsijuk a szakadékból kilódult s a lökés kidobta őket a szabadba. A partra kapaszkodva hallották a kétségbeesett jajveszékését a Vaggon Lits utasainak, de nem segíthettek rajtuk, mert az égő petróleum utjukat állta. Nemsokára megszűnt minden jajgatás, mert az óriás füst megfojtotta a kocsikba zárt utasokat. A két szolga az ijedségtől elvesztette beszédképességét. Turn-Szeverinből tegnap kora délután mentem a katasztrófa helyére s már néhány kilométerrel előbb látni lehetett a füstöt. A völgyben köröskörül leégtek a fák.

A kocsik nem zuhantak a mélységbe, hanem a parton és a szakadékban maradtak, elül a postakocsi, utána a két hálókocsi és a többi valamennyi kocsi porrá égett, csak a vastagabb vasrészek, kerekék, tengelyek maradtak meg, a völgyben vannak a kazánok és tehergép a piros vasig oxidálva. Délután öt órakor még három kazán égett. Nincs a katasztrófa helyén se rendőr, se rendes katona, csak harminc-negyven ember igyekszik az óriás akadályt elhárítani a pályáról.

A parton a falubeli tiz gunyás milickatona őriz az elszenesedett kilenc holtestet, a melyet a közönség bottal kipiszkált a romokból. Négy halott fején kendő van. Egy halottat, a kit az

órájáról agnoszkált a felesége, teknőbe fektettek, a többi pléhdarabokon nyugszik. Két asszony sir egy-egy holtest mellett, a nélkül, hogy biztosan tudná, hogy csakugyan a férje a halott, mert a holtestek teljesen elszenesedtek.

A palotai vasuti tisztviselőt letartóztatták. Orvos nincs a szerencsétlenség helyén. Az akadály elhárításáig, a mi hat napig tart, átszállással közlekednek a vonatok.

Aki a halottak nevében csal.

(Pénzügyi számtanácsos a börtönben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

Szuronyos börtönőrök egy aggastyán urit rabot szállítottak tegnap a budapest gyűjtőfogházba a szegedi kerületi börtönbe. A Szegedre kísért rab Gubits György nyugalmazott pénzügyminiszteri számtanácsos, akit a büntetőbíróság hetvennégy rendbeli okirathamisítás büntetésének elkövetése miatt nyolc évi börtönre ítelt. A kir. kuria ítéletét a napokban hirdették ki a rab előtt, akit ezután Szegedre szállítottak, hogy jogerőre emelkedett börtönbüntetését leültesse. Az újságolvasó előtt ismeretes annak a vén embernek a bűne. A volt pénzügyminiszteri számtanácsos az állampénztár kárára követte el a csalásokat. Elhalt nyugdíjasok nevében hamisított nyugtáakra 192 ezer kornát vett föl illetéktelenül, a mig egyszer a csalásoknak nyomára jöttek, a mikor a számtanácsost egyik köruti nagy kényelemmel berendezett lakásán letartóztatta a rendőrség.

A számtanácsos még a pénzügyminiszteriumban dolgozott, amikor a csalásokat elkezdte. Hivatali működése alatt észrevette, hogy egyes nyugdíjasok a részükre kiutalványozott nyugdíjilletéket nem veszik föl az állampénztárból. Kutatni kezdett a dologban s megtudta, hogy a miniszterium által kiutalványozott összegeket azok nem veszik föl, kik időközben elhaltak. Ekkor a halottak nevére nyugtákat hamisított és minden hónapban fölszedte az elhalt nyugdíjasok részére kiutalványozott nyugdíjösszegeket.

Gubits később nyugalmaztatta magát s ekkor egész rendszeresen csalta az állampénztárt. Valahányszor egy nagyobb nyugdíjas állami tisztviselő elhalt, azonnal nyugtát hamisított az elhalt nevére és maga vette föl annak nyugdíját. Öt-hat éven keresztül rendszeresen üzte a csalásokat.

Bűnére csak 1898. évben jöttek reá véletlenül s akkor azonnal letartóztatták a magas rangú miniszteri tisztviselőt. Letartóztatása alkalmával házkutatást tartottak nála, amikor 98.072 korona 89 fillér értékű értékpapírt találtak a lakásán. A vizsgálat során kiderült, hogy Gubits ezeket az értékpapírokat az állampénztárból kicsalt pénzekből vásárolta.

A pénzügyi számtanácsost azután törvény elé állították. Az első bíróság 74 rendbeli közokirat hamisítás büntetésének elkövetése miatt nyolc évi börtönre és tíz évi hivatalvesztésre ítélte. Ezt az ítéletet jóváhagyta a kir. ítélőtábla, újabban pedig megerősítette a kir. kuria is.

A szegedi csillagbörtön e legujabb lakója 74 éves aggastyán. Magas termetű, talán egy öles. Szerencsétlen sorsa nem törte meg. Szótlanul öltözött bele ma a szürke daróc rabruhába. Pedig aligha veti azt már le magáról. Így mondják a börtönben. Az ilyen magas koru öreg embernek veszedelem a börtön zárt levegője. Nyolc év pedig hosszú idő.

A volt pénzügyminiszteri számtanácsos egy cellába került *Lúka* Barnával, a volt honvédszázadosal és egy sikkasztó takarékpénztári igazgatóval. Az urí életből rabsorsra jutott emberekkel most nagyobb cégek számára címszalagot írat a börtönigazgatóság.

MULATSÁGOK.

(=) Szüreti multság. Az aradi kőműves segéd-munkások önképző szakegyesülete szeptember hó 28-án a saját könyvtár alapja javára, a Vademberhez címzett vendéglőben *Erdélyi Tóni* zenekara közreműködése mellett világostáival egybekötött szüreti multságot rendez. Belépti-díj: személy-jegy előre váltva 80 fill., pénztárnál 1 kor, család-jegy előre váltva 1 kor, 80 fill., pénztárnál 2 korona.

(=) Zászlószentelés Ujaradon. Az új-aradi kőműves és ácsiparosok f. é. szeptember hó 29-én *Frick Józsefné* mint zászlóanya védnöksége alatt zászlószentelési ünnepélyt rendeznek. Az ünnepély sorrendje: 1. Reggeli fél 9 órakor a koszorus leányok fogadtatása a községházán. 2. Fél 10 órakor indulás a zászlóanyáért, innen a templomba vonulás, *Steiner Lambert* zenekara kíséretével. 3. 10 órakor ünnepélyes mise, utána a zászló beszentelése a templomban, kivonulás a templom előtti térre, a szegek beverése. 4. Este táncmultság *Martini Mátyás* vendéglőjében.

Az Egan kazárjai.

(Elmondja a ruthén kirendeltség egy tagja.)

Budapest, szeptember 23.

Aki csak az élclapok karrikaturáiból ismeri az Egan „kazár”-jait, ugyan elcsodálkoznék, ha egyszer Munkács, vagy Ungvár környékére kerülne. A pittyedt ajku, görbe orru, görbe lábu torzalakok helyett egy napbarnított, erős népet találna, amelyre csak rá kellene adni a zsinóros mundért, hogy helyes huszár-sereg váljék belőle. Így persze kissé furcsa, amint hosszú kaftánban, libegő „pájesz”-szel, prémes kucsmában, vagy kerek bársonyalapban szőrén ül meg a gyorslábu hegyi lovat. Teste a munkától és viszontagságoktól eldurvult, de villogó szeméből az értelem sugárzik ki. Esze bámulatosan gyors, hajlékony és logikájában váratlan csapongó. Sajnálatos, hogy ez a jobb sorsra érdemes szellem kabalisztikus sötétségbe van zárva és hogy a folytonos hazátlanság többnyire eltompított benne minden fogékonyságot a társadalmi morál iránt. Egan méltán félhetett ettől az ellenfelétől, mert jól tudta, hogy az ő vas energiájával csak a nép szívós életereje, elaszticizmusa birkózhatik meg. Ha nem is meríti ki a nép jellemrajzát, de érdekes világot vet reá legalább egy oldalról az alábbi kis epizód.

Házat építettünk és a rusnyák napszámok serényen dolgoztak az alapozáson. Negyven krajcárt kaptak napszámba, de nem is igen érdemelték többet az istenadták. Alföldi munkás egymagában többet dolgozik, mint ők hatan együttesen. Verejtékeznek, sűrögnek-fognak, még sincs semmi látszatja a munkájuknak. Hát bizony ez szomorú cirkulus vicíózus. Nem kapnak nagyobb napszámot, mert nem bírják a munkát és nem bírják a munkát, mert annyi napszámból nem tudnak elegendőpp táplálkozni.

Amint éppen nézegettem őket, egy derék szálszidó legény állított elém. Magas, vállas fiú volt, a ruházkozásában gondos és a huncutkája nyakán ki volt csavarintva. Köszönés nélkül, kurtán rám szólt:

— Alamizsnát!
Mert ők úgy tartják, hogy az alamizsnát nem kell kérni. Az kijár a szegény embernek. Meglepetve néztem végig rajta:

— Ejnye, hát nem szégyeli magát, hogy ilyen egészséges legény léteire koldulni jár?

— Minél egészségesebb vagyok, annál jobb a gyomrom. És mennél jobb a gyomrom, annál kevésbé szeretek éhezni.

— Hát menjen dolgozni.

— Én? Dolgozni? (szégyenlősen)

Mély megvetés szuródott rám a tekintetéből. De én csak annál haragosabb lettem tőle.

— Igen, igen! Hát ezek a szegény emberek miért tudnak dolgozni?

— Ezek? Hisz ezek „gój”-ok! De az én népemet, Isten választotta ki és bizonyosan nem azért tette ezt, hogy most a földet talicskázzam!

— Jó, akkor hát menjen hozzá és kérjen ő tőle ebédet. Bizonyosan nem azért választotta ki, hogy most koplaljon!

Az én emberem kezdett megpuhulni. Szelidebb hangon mondta:

— Aztán meg hiába akarnék dolgozni, ugysem kapnék munkát.

— Dehogy nem! En nyomban fölfogadom. Vesse le a kabátját és álljon a többiek közé. Még a napszáma fölibe ennivalót is kaphat nálam. Hát csak rajta!

Nekilátott a munkához és öröm volt nézni, úgy dolgozott. Csak úgy omlott a föld a csákánya nyomán. Valami boldog elégteliséget éreztem magamban. No lám, egy kis türelemmel egy veszendő embert mentettem meg a becsületes munkának. De nem sokáig tartott a dicsőség. A rusnyákok, ezek a sajnálatos, vézna páriák arisztokratikus göggel húzódtak félre tőle, aztán csipkedni kezdték, ahogy tudták:

— Nézzétek a zsidót! Ugy áll a kezében a csákány, mint a sakterkés!

Összeröhögtek, ő pedig komoran a vállá közé húzva a fejét, dolgozott tovább. Másnap reggelre nem állott már munkába. Megszökött a bosszantásaik elől. Ment folytatni tovább kőszabó bolygását, amelynek nincs pihenője. Azóta minden koldusnak adok alamizsnát, ha még olyan erős is.

Csák Czirjék dr.

és az új rendfőnök-választás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 23.

A minoriták a jövő évben tartandó nagygyűlésükön tartományi rendfőnököt választanak, amenynyiben akkorra *Csák Czirjék dr.* mandátuma lejár. Ebből, az alkalomból a *Szegedi Napló* az alábbi cikket közli:

A jövő évben nagyobb változások történnek a szegedi minorita rendben. Mint megbízható forrás közli velünk, *Csák Czirjék*, az aradi minorita tartomány tudós, kiváló főnöke, ha újból meg is választanák tartományfőnöknek, nem fogadja el a tartományfőnöki állást, hanem *Szegedre jön s a felsővárosi minoritáknak lesz adminisztrátora*. Erre való tekintettel a tartomány főnök *Orbán Jácint* szegedi adminisztrátort csak a házfőnöki teendők alól menti föl és egyidejűleg utasítani fogja, hogy még egy évig adminisztrátora maradjon a szegedi minorita rendnek.

Csák Czirjék, aki egyszerű áldozárból lett egyenesen tartományfőnökké, kétszer került már választás alá. A minoriták, akik valamennyien ismerik Csák Czirjék kiváló érdemeit, mind a két ízben egyhangú határozattal emelték Csák Czirjéket a tartományfőnöki méltóságra. Az egyház mindkét esetben megerősítette a választást, ámde nem szokták azt megerősíteni harmadik esetben. Ebben az

esetben a tartomány főnöknek vissza kell térni a rendbe s csupán az a kedvezmény adatik meg neki, hogy saját maga válassza meg új állomáshelyét.

Csák Czirjék ennél fogva előre gondoskodik arról, hogy mely rendnek legyen az adminisztrátora. A tartomány-főnök a szegedi minorita rendet óhajtja jövő állomáshelyül választani, mivel ő nagy magyar városban óhajt letelepedni. Ezt a szándékát a tartományfőnök közölte is *Orbán Jácint* szegedi adminisztrátorral, akit arra hívott föl, hogy hogy az új választásig maradjon még meg az állásában.

*Orbán Jácint*nak nagyon terhes ezt az állást tovább viselni. Fekete hályog lepte el a szemét s csak nehezen lát már. Elő is adta ezt a tartomány főnöknek, ki erre beleegyezett, hogy *Orbán Jácint* fölmentessék a házfőnöki teendők alól. Így választották meg az aradi nagygyűlésen *Nics Glicér Pál* aradi házfőnököt szegedi házfőnökké.

Orbán Jácint, akit betegsége gátol a munkában, megkérte a tartományfőnököt, hogy mentse fel az adminisztrátori teendők alól is. Ez az állás a terhebb, vele együtt jár a plébánosi teendő és a sok írásos munkát ő már nem bírja meg.

Most aztán híre jár, hogy a tartományfőnök *Orbán Jácint*ot csak a házfőnöki teendők alól menti föl s figyelmeztetve őt a papi kötelekben levő engedelmisségi fogadalmára, felhívja, hogy az adminisztrátori teendőket a jövő választásig még viselje.

Akkor aztán Csák Czirjék váltja föl a beteg szegedi adminisztrátort, — aki ezután nyugalomba vonul. A szegedi minorita rend mindenestre sokat fog nyerni azal, ha jövőre a vezetője Csák Czirjék lesz, a ki ma a minorita rend egyik legkiválóbb tagja.

Illetékes helyen tudakozódtunk a fönti értesülés minbenléte felől s azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az lényegében véve alaptalan. Ha Csák Czirjéket újból megválasztják, a mire neki a rend érdekében kifejtett bokros érdemeinél fogva igen alapos kilátása van, semmi oka sincs arra, hogy a tartományfőnöki méltóságot továbbra is el ne fogadja. Hogy a választást harmadik ízben meg ne erősítsék, az tévedés, mert például közvetlen elődje, *Jánossy Dömjén dr.* három cikluson át viselte a rendfőnökséget, sőt Csáknak már olyan elődje is volt, a ki tizenhét éven keresztül mindig ült a rendfőnöki székekben.

Annyi igaz, hogy Csák ha majdan nyugalomba megy, Szegeden óhajt letelepedni, még pedig azért, hogy közel legyen szülővárosához, Félégyházához. A szegedi rendház Csáknak az anya-konvetje. Még akkor kérte a rendfőnökségtől, hogy ide osszák be, a mikor segédlelkész lett s a mikor minden lelkész nyilatkozni szokott a beosztása felől.

Egyébként *Csák Czirjék dr.* rendtartományi főnök mandátuma a jövő évben még le sem jár, mert 1899-ben választották meg rendtársai másod ízben egyhangulag s a választás 4 évre szól, tehát csak 1903-ban lesz ismét rendfőnök-választás.

HIREK.

Értesítés.

AZ aradvárosi szabadelvűpártnak
pártirodája

a *Központi Szálló* első emeleti 6. és 7. számú helyiségeiben megnyitott s egész nap rendelkezésére áll mindazoknak, a kik bárminemű fölvilágosítást, utbaigazítást óhajtanak.

Ugyanott a párt

végrehajtó bizottsága

ma és ezentúl naponta délutáni 6 óra-
kor ülést tart.

A pártelnökség.

Matuska Péter meghalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 23.

Matuska Péter volt országgyűlési képviselő, a Magyar jelzálog hitelbank alelnöke és hittanácsosa, tegnap este 9 órakor rástoki birtokán meghalt. Az elhunyt 61 esztendő volt. Már régebb ideje betegeskedett. Állapota ez előtt négy hónappal fordult válságosra és május óta Matuska nem járhatott be hivatalába. Súlyos májbjai győrtörte és annyira elgyengült, hogy a legodaadóbb orvosi ápolás sem tudta megmenteni életét. Május elején hazautazott lipótmegyei birtokára: Ráasztokra és ott érte tegnap a halál.

Halálának hírére a Magyar jelzálog hitelbank és számos más intézet, melynek Matuska igazgatósági tagja volt, kitűzte a fekete zászlót. A jelzálog hitelbankot Matuska 1881 óta szolgálta. Akkoriban nevezték ki az intézet jogtanácsosává. Tizenhét évvel utóbb, 1898-ban mikor Széll Kálmán miniszterelnök lett és lemondott bankelnöki állásáról, a bank közgyűlése Matuskát az igazgatóság alelnökévé választotta meg. Matuska Pétert a bank tisztviselői kara rajongásig szerette. Igazságos lelkű, nyájas ember volt, amellyel mintaképe a buzgó tisztviselőnek, akinek nagy része van a bank felvirágzásában is.

A képviselőháznak körülbelül két évtized óta volt tagja. A lipótszentmiklósi kerületet képviselte szabadelvű programmal és választói most is egyhangulag őt jelölték. Ellenjelöltje nem is volt. A képviselőház munkáiban állandóan élénk részt vett s különösen az igazságügyi bizottságban, amelynek előadója volt, nehezen fogják nélkülözni.

Családos ember volt. Felesége néhai Comáromy főispánnak leánya. Három fiugyermeke maradt. A legidősebbik egyetemi hallgató.

Temetése holnapután, szerdán délután 3 órakor lesz Rátoszkon. A jelzálogbank koszorúját tíz tagú küldöttség viszi el Beck helyettes-igazgató vezetése alatt.

— A Frigyes főherceg eljén merénylet.

Frigyes főhercegnek a multkoriban merénylet-kaladja akadt dunántúli birtokán. A merénylet, mely tulajdonképpen nem a főherceg ellen volt tervezve, szerencsére nem végződött szerencsétlenséggel. Wurmbrandt-Stuppnek gróf altábornagy, mint Pozsonyból táviratozzák, táviratilag üdvözölte a főherceget a merénylet szerencsés kimenetelért. Frigyes főherceg erre a következő táviratot intézte az altábornagyhoz:

„Szolgáljon megnyugtatójukra, hogy senki sem sérült meg. A vadászokkal találkozottam. Egyikük rálőtt a kíséretemben levő egyik erdészemre, aki rögtön visszalőtt. Senki sem sérült meg. A hatóság szigorú vizsgálatot indított. Frigyes főherceg.”

— Az állami tisztviselők kongresszusa. Vasárnap délelőtt volt a magyar állami tisztviselők országos kongresszusa Budapesten a Tattersall nagy, fődött csarnokában, ahová mintegy háromezer tisztviselő gyülekezett össze. A kongresszust feltizenegy óra felé nyitotta meg Vörös László nyugalmazott államtitkár. Üdvözölte a nagyszámban megjelent tisztviselőket s indítványozta, válasszák meg a kongresszus tisztikarát. Vörös László erre a kongresszust megalakultnak jelentette ki s Isten áldását kérte a kongresszus működésére. Végül indítványozta, hogy a kongresszusból 6 felségéhez üdvözölő sürgönyt küldjenek. Ezután Bányai Béla felolvasta a kormányhoz terjesztendő emlékirat szövegét, amelyet annak idején már ismertettünk. Solymossy Miklós indítványozza, hogy fogadják el a memorendumot a részletes tárgyalás alapjául, de nemcsak a miniszterelnökhöz nyujtsák be, hanem az új országgyűléshez is s annak minden tagjához. Kápiány Géza szegedi táblabíró nagy tetszés között kijelentette, hogy a kongresszusnak csak ugye lehet sulya, ha egy emberként határoz. A szegediek nevében is elfogadja a memorendumot, külön memorendumukat pedig fentartják jobb időre. Dr. Rác Ottó törvényszéki bíró azt indítványozza, hogy fogadják el egyhangulag a memorendumot.

— Eljen! Eljen! — hangzott fel erre a Vörös László elnök feltette e kérdést, hogy a memorendumot általánosságban és részleteiben elfogadják-e?

— Elfogadjuk! Elfogadjuk!

Vörös László Solymossy beszédére megjegyzi, hogy nem ért egyet azzal, hogy a tervezet az országgyűléshez is benyujtassék s minden képviselő kezéhez elküldessék. A kongresszus ez értelemben határozott s miután még dr. Rác Ottó indítványára halás köszönetét fejezte ki a tordai tisztviselőknak, azoknak, kik a kongresszust anyagilag támogatták, a sajtónak és az elnökségnek és elfogadta Huszár Márknak a központi organum létesítésére vonatkozó javaslatát, Vörös László köszönetet mondott a kongresszus tagjainak.

— A pozsonyi kéjgyilkos beismerésben. Rusznyákot, a pozsonyi kéjgyilkost, a ki a kis Jung Rudit oly vadállatias módon megölte, ma délután hallgatta ki a pozsonyi rendőrség. Rusnyák a kihallgatás folyamán töredelmesen bevallotta szörnyű bűnét. Beismerte, hogy előbb elkövette azt a vadállatias merényletet, melynek nyomai a gyermek holttestén meglátszottak és aztán megfojtotta áldozatát. A kihallgatás után átkisérték az ügyészséghez. Óriási néptömeg kísérte a gyilkost végig az utcákon, mely megakarta linchelni. A pozsonyi lapok külön kiadásokban adták hírül a Rusznyák beismerő vallomását.

— Az új-aradi főszolgabíró jubileuma. Az új-aradi járás főszolgabírája, Schaffer Béla az idén tölti be azt a huszonöt évet, melyet mint közigazgatási tisztviselő Temes megye szolgálatában eltöltött. Ebből az alkalomból a járás közönsége tegnap óvációkkal ülte meg Schaffer Béla jubileumát. Még szombaton este fátylaszenét rendeztek a jubiláló főbíró tiszteletére a környékbeli községek lövész- és tűzoltóegyletei. Vasárnap délelőtt Kristofcsák Gyula apátkanonok ünnepi misét mondott. Azután a különböző küldöttségek fejezték ki a jubiláns előtt jókívánataikat. A rom. kath. klerust Kristofcsák Gyula apátkanonok, a görög-keleti román papságot Babescu Mózes fenlaki esperes vezette. Az izr. hitközség Pollák Mór dr. vezetése alatt tisztelgett. Azután sorra következtek az új-aradi járás tanítói kara Princez Fidéi igazgató, a községi képviselőtestületek Rittich Antal dr. az új-aradi takarékpénztár Gangl Andor, az új-arad és vidéki népbank Hruzek Béla, az új-aradi kereskedők Lambert Ferenc, az ipartestület Kirsch József, Petkó Zoltán szolgabíró a járási tisztviselők, Szokolay Béla járásbíró pedig a járásbírói tisztviselők nevében üdvözölte Schaffert. Déliben nagyszabású banket volt a Martini-féle vendéglőben, este pedig sikerült táncmulatság fejezte Ujarad ünnepét.

— Kereskedők és iparosok jelöltjei. A „Magyar Ipar” az iparosok és kereskedők jelöltjeiről írva, azt mondja, hogy egészben véve a sokat hangoztatott iparos és kereskedői érdek-

képviselőt, legalább quantitative, valamivel jobban fog állani a jövő országgyűlésen, mint a régi házban, melynek tagjai a következő foglalkozású emberek voltak: 110 volt hivatalnok, 87 gyakorló ügyvéd, 16 pap, 117 földbirtokos, 17 hírlapíró, 7 tanár, 3 orvos, 2 ügynök, 3 biztosító ember, 1 bankigazgató, 1 volt tanfelügyelő, 15 földvásárló (?), 3 kereskedő, 3 katoná, 5 mérnök, 2 gyógyszerész, azután még néhány ur, a ki képviselő szokott lenni.

— Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter a bogsáni kir. adóhivatalhoz Birtalan Sándor gyulai kir. adóhivatal ellenőrt adóhivatali pénztárnokká kinevezte.

— Áthelyezett albiró. A király Vékay Zoltán nagyitaki kir. járásbírói albirónak a szegedi kir. járásbíróhoz saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

— Rablógyilkosság. A Dráva medrének a kotrását végzi tavasz óta néhány kotrógép, melyek egy magántársulatnak tulajdonát képezik Pénteken este Palkony drávamenté községbe érkezett Fischer Gyula, a társaság mohácsi pénztárosa, hogy másnap a kotrógép mellett alkalmazott munkásokat kifizesse, 7000 koronát hozott magával. Fischer a Dráva-parton felállított barakban szállt meg, s hogy másnap reggel a fizetést megkezdhesse, ott maradt éjszakára is. Este együtt vacsorázott az egyik hajón a társulat hajóstisztjeivel s éjjel felé aludni ment. Reggel az egyik parti ór, a mint azt Fischer meghagyta neki, bement, hogy felköltse, azonban Fischert véres fejjel a földön fekvő találta. Grubi Mihály partór azonnal értesítette a hajóstisztjeiket, kik orvost hívtak és a még életben lévő Fischernek kimosták a sebeit, mire az magához tért és elmondotta, hogy valaki leütötte és elrabolta a pénzt. Fischer előadásából ráismertek arra az emberre, a ki a kocsián hozta Fischert Palkonyra. A csendőrség kinyomozta és le is tartóztatta. Az elrabolt pénzt nem sikerült még megtalálni. Fischer életben van, de felgyógyulása alig remélhető.

— Halálozás. Papp Tibor, II. a. oszt.-beli gimnáziumi tanuló, 6 napi kínos szenvedés után életének 11-ik évében, ma reggel 4 órakor meghalt. Temetése a Varjassy József-utca 26. szám alatti házból f. hó 24-én délután 4 órakor lesz.

— Félholtra vert ügynök. Az a csunya aknamunka, melyet a néppárt folytat, Békésen is megteremtette a gyümölcsét. A titkos bujtogatók meséi itt is elcsavarták a nép fejét s a vérvád meséje hetek óta lappangott a környéken s csupán alkalom kellett hozzá, hogy a nép a zsidók ellen forduljon. Meg is jött ez az alkalom és valóságos forrongást keltett a községben, mint erről tudósítunk a következőkben értesít:

Vincze Lajos biztosítási ügynök a Békés melletti Rosszardőre igyekezett, hogy ott ügyleteket kössön. Utközben találkozott két parasz-asszonnyal s szóba ereszkedvén velük, egy ideig együtt haladtak. Az egyik asszony, Lovasiné, később elhagyta őket s előre ment. Alig volt száz lépésnyire, rémült sikoltást hallott s hátra nézve látta, hogy a hátramaradt asszony örült futásnak kerekedik, nyomában pedig az ügynök fut. Erre ő is szaladni kezdett s a másik asszonnyal együtt torka szakadtából kiáltotta:

— Emberek! Segítség! A zsidó megakar ölni!

A kiáltásra parasztek siettek oda s az ügynököt hamarosan lefogták. Egyideig dula-kodtak, azután kicsavarták kezéből a bojtát és azzal addig verték, míg össze nem rogyott. Erre a parasztek tanakodni kezdtek, hogy agyon-üssék-e vagy pedig a főszolgabíróhoz vigyék. Végre abban állapodtak meg, hogy a félholtra

botozott embert a főszolgabíró elé hurcolják. Lábra állították, a kaszával felfegyverkezett parasztok közrefogták s úgy vitték be a községbe. A két asszony a menet után haladt, egyre sikoltozva:

— Jaj, el ne ereszszték a zsidót, mert vérünket veszi!

A vérvád híre gyorsan elterjedt a községben s a lakosság a község háza előtt összegyülekezve, szidalmazta a zsidót. Már veszedelmes jelleget kezdett ölteni a parasztok haragja, mikor egy községi rendőr megjelent a tömeg előtt és kikiáltotta, hogy a zsidónak véit ügynök református. Erre aztán elcsöndesedtek, bár nemigen akartak hinni a dologban. Pedig tényleg így volt. A kihallgatás folyamán kiderült, hogy az ügynök református, szolnoki illetőségű s azért kergette a parasztasszonyt, mert azt hitte, hogy ellopott tőle tíz koronát. Mig vele együtt ment az uton, észrevette, hogy egy tizkoronás bankjegye elveszett. Mikor megkérdezte az asszonyt, hogy nem vette-e el tőle, futásnak eredt, s ő, azon hitben, hogy a pénz nála van, üzőbe vette. A parasztok között az a hit, hogy Gyulán templomot építenek s azt csak a keresztények vérével szentelhetik fel. Mikor azután a megijedt asszony zsidót kiáltott, azt gondolták, hogy az üldöző azon negyven zsidó közül való, kiknek az állam megengedte, hogy keresztény nők vérével vegyék.

Szomorú nagyon, hogy naponta megtörténnek ilyen dolgok. Magyarországon.

— Egan Ede temetése. Ungvárról jelentik: Egan Ede holttestét tegnap szentelték be a község óriási részvétele mellett. Jelen volt Bereg- és Ungvármegye előkelősége, élükön főispánjaikkal, vármegyei tisztviselők, a munkácsi püspök teljes kísérettel; a noviciusok testületileg, az összes papság, az iskolák, a Schönborn-uradalom testületileg; a munkácsi polgármester a város előkelőségeivel, a hegyvidéki miniszteri kirendeltség tisztikara a főerdőhivattal teljes számban; a beregszászi államépítészeti hivatal. A rendőrség díszben vonult ki s úgy tartotta fenn a rendet. A ravatalt a közpórház kápolnájában állították fel; a beszentelés után az ungvári daloskör gyönyörű gyászdal adott elő, szem nem maradt szárazon a megható karének hallatára. Hosszu menet kísérte a halottaskocsit a vonathoz, melyen utnak indították a holttestet, hogy a családi sírboltban örök nyugalomra helyezték.

A Bud. Tid. jelenti: Az a hír, mely némely lapban burkoltan, másutt kifejezetten megjelent, hogy Pirkner országos állattenyésztési főfelügyelő Egannak levelet írt volna, melyben jelzi, hogy ellene pénzbeli szabálytalanságok miatt főjelentés készült, koholmány. Nemkülönbön koholmány az is, mintha a földművelésügyi miniszter előtt Egan Edét bárki ilyen szabálytalansággal vádolta volna.

— Fegyveres harc vadászok és kerékpárosok között. Ilyen háború se volt még, mióta a puskát feltalálták. A szegedi földek mellett egymásra lövöldöztek vadászok és kerékpárosok, mindkét fegyveres csapat szegedi, de a vadászok kilétét még nem tudták kipuhatolni, bár a csendőrség is nyomoz a dologban. A furcsa országuti sportmulatság a szőregi s szegedi-uton folyt le. A szegedi kerék-páros-társaság, melyet a naplemente Szőregen talált, négy tagból állott. Jól rájuk esteledett már, mikor Szőregen felkaptak az acélparipára és utnak indultak hazafelé. Az országuton, kint a község határában egy vadásztársasággal találkoztak, melynek három tagja inkább a földművelő osztály tagjának látszott. A réten hajtották a nyulakat késő estig és utban voltak ők is Szeged irányában. A vadászok az uton haladtak, a mikor a kerékpáros-társaság csilingelve robogott elő. A zajra megfordultak a vadászok és rákiáltottak a kerékpárosokra:

— Miért nem gyújtják meg a kerékpárok lámpáit ebadta?

A sértő fellépést a kerékpárosok nem hagyták szó nélkül. A csengetéssel eleget tettek a jelzésnek, magyarázták hangos ingerült szóval, mire szó, szót ért, a harag fellebogott mindkét részen a kölcsönös sértetéseken, miközben a kerékpárosok tovább vágattak. De ekkor az utolsót szót hatalmas lövések dőreje váltotta fel. A vadászok lekapták a fegyverüket a vállról és mind a hárman lövést intéztek a kerékpárosok ellen. Persze, sérétes volt a töltés. A kerékpárosok se vették tréfára a dolgot. Kibontva hirtelen revolveres táskájukat, töltött fegyvereikkel többször hátrálóltak támadóikra. A csendőrség folytatja a nyomozást.

— A népfelkelő jelentkezések elhalasztása. Az október hónap elejére kitűzött népfelkelői időközi jelentkezéseket a honvédelemügyi miniszter a képviselőválasztások miatt az október 14—november 14. közé eső időre halasztotta.

— Közeledés az udvarhoz. A szegedi anyakönyvi hivatalban megjelent ma Novák József szegvári fűtő, és elnézést kért azért, hogy idejében nem jelentette be gyermekét.

— Ennek az az oka, mentegétdőzött a szegény fűtő, — hogy még nem vagyok tisztában a komám-mal. Azér' haladékot kérök . . .

— Miért?

— Mer' alighanem Ó felsége lesz a komám.

— Hogy-hogy?

— Leveledztem már Budára . . . Várom a választ mindönnap.

Bödő segédanyakönyvvezető azt mondta neki, hogy már elmulik a bejelentés határideje és a gyermeket be kell írni. Novák erre lehorgasztotta a fejét és elgondolkozott: Majd kissé szaggatott hangon, de nyomatékos kiejtéssel szólt:

— Mivel közeledni akarok az udvarhon, lögyen a gyermek neve Ferenc József Rudolf . . .

Teljesítették a lojalis fűtő kívánságát és a kívánt nevet íktatták az anyakönyvbe. Novák János még azután is azt mondta:

— Különbön is fölmegeyek Ó felségéhez. Szemelőssen beszélök vele. Hej, mer' nagy az elnyomatás.

— Meggyilkolt bíró. Vakmerő gyilkossági merényletet követtek el Bádi Ferenc Gombás község bírája ellen. Bádi a múlt szombaton délután kiment a falu végén lévő szőlőhegyre, hogy a pincéjében dolgozó munkásokra ügyeljen. Az est beálltával hazafelé indult. Alighogy kilépett a pincéből, lövés dördült el s Bádi hátulról a fején találva összesett. A hazafelé ballagó napszamosok, kik Badinál dolgoztak, meghallották a lövést s rosszat sejtve, visszamentek a pincébe, hol Bádi véresen, arccal a földre borulva találták. Bádi még ekkor élt, de már nem volt eszméletnél. A csendőrség még azon éjjel elfogta a gyilkost Bottyán György odaváló rovott multu ember személyében, a ki már több ízben fenyegette a bírót agyonlövés-sel azért, mert mint közveszélyes embert a bíró éjjelenként gyakran ellenőriztette, hogy otthon van-e. Bádi többet nem is tért magához és nagy kínok között meghalt.

— Korkép. Nézd csak azt a Struplit, milyen jó kabátja van.

— És mi van ezen csodálkozni való? Hiszem Strupli egész jó viszonyok közt élő ember, miért ne lenne jó kabátja?

— Nem is azon csodálkozom én, hogy jó kabátja van, hanem azon, hogy ennek dacára nem lépett föl képviselőjelöltnek.

— Vanderbilt, mint anarkista. Vanderbilt, a híres amerikai milliomos, az anarkistaság gyanújába keveredett. Hogy miképp, azt így mondják el a németalföldi lapok: Vanderbilt Vilmos a Valiant nevű yachtján több amerikai dollárkirály kíséretében Hollandiába utazott. Rotterdamban a társaság kiszállt a yachtból és az odaváló halászok csónakján akarta meglátogatni a partmenti apró németalföldi falvakat. Vanderbiltnek sehogy sem tetszettek a primitív csónakok és azért elvált a társaságtól. Először is Deftbe ment, ahol egy csomó ritka porcellántárgyat vásárolt össze, aztán Schevenin-

gen fürdőhelyre rándult ki, hol a hollandi királynő szokott tartózkodni. Az amerikai milliomos kíváncsi volt Vima királynőre és ezért a királyi kastély közelében állt fel az uton, mert hallotta, hogy nemsokára arra jön a királynő. Sokáig várakozott, de a királynő csak nem jött. Vanderbilt türelmetlen lett és néhány embertől, akik szintén ott álldogáltak, vagy arra járkáltak, megkérdezte, hogy mikor szokott a kijönni a királynő, hogyan védik meg a kíváncsiak ellen. Ezek az emberek, akiket megszólított, éppen detektívek voltak. Az amerikai nábob izgatott viselkedése, hibás hollandi beszéde rögtön azt a gyanút keltette fel a detektívekben, hogy anarkistával van dolguk. Felzúlitották, hogy kövesse őket a rendőrségre. Vanderbilt még gyanusabbá lett a rendőrök előtt, amikor tekintélyes összeggel akarta megvesztegetni őket, hogy ne kísérik be. Bárhogy tiltakozott, a rendőrségre vitték. Ott akadt végre egy tisztviselő, aki angolul tudott és akit Vanderbilt végre felvilágosított arról, hogy mi történt. Nagy bocsánatkérés közepett bocsátották szabadon Vanderbiltet, akinek nagy vagyona sem volt elég hozzá, hogy egy órára anarkistának ne nézzék.

— A megcsalt férj boszuja. Drozdik Pál gágorai lakos, midőn a napokban a pécsi hadgyakorlatokról éjjel hazaérkezett, feleségénél találta Szaray Ferenc odaváló legényt, aki már régibb idő óta szeretője volt Drozdiknének. A mint Drozdik a szerelmes párt meglátta, előrántotta bicskáját s a legényt torkon ragadva, kegyetlenül össze-vissza szurkálta mindaddig, a mig élet volt benne. Ezután az asszonyra támadt, a kit valóságos vadállati kegyetlenséggel végzett ki. Előbb a szívét döfte keresztül, azután pedig felhasította az egész alsó testrészt. A gyilkosság után a két holttestet ott hagyta a sötét szobában s még azon éjjel elment a szomszéd Karnyája községbe a testvérehez, a hol tegnap elfogták.

— Új városi vámszedő. Salacz Gyula polgármester a Turóczy Elek lemondása folytán megüresedett vámszedői állásra Gyurgyevits Eleket nevezte ki.

— Tűz. Kuvinban vasárnap délután Persa Adrán gazdának leégett a szénakazalja. A kár 600 korona.

— Bacillusok konyhanövényeken. Ceresole olasz orvos, kiment Pádua piacára, vásárolt fejes salátát, retket, zellert és más konyhanövényeket s vizben erősen megrázogatta őket. Ezt a vizet, amely előzetesen bacillusmentesítve volt, azután megvizsgálta mikroszkoppal és ebben a vízben rengeteg sok bacillust talált. Talált azonkívül még nagyon sok féregpetét és apró állatkákat. Az említett olasz orvos azt ajánlja azok ellen a bacillusok ellen, hogy a főzelékeket a mosások előtt félórashosszat három percentes borkósavban áztassák meg, amelynek kellemes íze van, olcsó és az ártalmas bacillusokat megsemmisíti.

— Magyar név. Kiskorú Kohn Dezső aradi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévének „Kárász"-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— Ujtás! Honisch-L. István cs. és kir. kőher. udvari fényképész művészeti académiai tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vasár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. község szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nandor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadónivalat érdeklő megbízásokat.

— x — Bortermelők figyelmébe ajánljuk Weisz József naponként megjelenő hirdetését. Weisz József most Pankotán telepedett le és a belfölddel, Ausztriával és a külfölddel élénk és előkelő összeköttetései vannak, amelyeknél fogva a termelőknek sokkal magasabb arakat fizetnek, mint a napi árak.

A választók útmutatója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23

A legközelebbi napokban lesz az országgyűlési képviselők választása, ez a nagy és nevezetes dolog, a mikor legszebb polgári jogainkat gyakorolhatjuk.

Nem mindenkinek van ideje és módja, hogy a törvénykönyveket előkeresgetve, megtanulja azokból a választási jogokat és köteleseket.

Ezeket óhajtunk segíteni, midőn összeállítottuk azokat a tudnivalókat, a melyek a választókat sok kellemetlenségtől megmenthetik s teljes világításban tárják fel előttük a választás körül való jogait és kötelesegeiket.

A szavazatszedő küldöttség.

A szavazás a szavazatszedő küldöttségek előtt történik. Azon választókerületekben, a melyekben a választók száma az 1500-at meg nem haladja: egy szavazatszedő küldöttség működik, a hol meghaladja: ott több. A választási elnököt, helyettesét és jegyzőjét a központi választmány választja meg és küldi ki. A választókerület községeit, vagy városrészeit a szavazatszedő küldöttséget közt a központi választmány osztja fel s szintén ez határozza meg a szavazás sorrendjét.

A központi választmány azután minden városnak és községnek megküldi azt a hirdetményt, a melyben tudatja a választási elnökök és jegyzők neveit, a szavazás sorrendjét. És az előjáróság köteles ezt a hirdetést a választás előtt legalább három nappal a szokásos módon közzé tenni.

Személyazonossági tanúk.

Szükséges a választásnál a visszaélések megakadályozására, hogy a választók más név alatt ne szavazhassanak s legyen, a ki őket ellenőrizze.

E célból elrendeli a törvény, hogy a választók személyazonosságának ellenőrzésére városban a tanács két megbízott tagja, községekben pedig a községt bíró, vagy helyettese és valamelyik községi esküdt a választás színhelyén folytonosan, egészen a zárásig jelen legyen.

De ezeken kívül minden képviselőjelöltnek bizalmi féfia is jogosítva van egy-egy lakost mint azonossági tanut külön kijelölni, a ki a választás színhelyén lakostársainak leszavazásáig jelen legyen.

Az azonossági tanúk a szavazatszedő küldöttség előtt a szavazást megelőzőleg esküt tesznek.

A választás színhelye.

A választás mindenkor a választói székhelyen, vagyis a választókerület székhelyén történik; akár egy, akár több küldöttség előtt történik a szavazás.

Habár az egyes községekkel már előzőleg tudatva van a községeknek szavazási sorrendje és a küldöttség, a melyhez beosztattak: ez a hirdetmény ismételt ki van függesztve nemcsak a szavazatszedő helyiség előtt, hanem a község több kelyén is.

A választók elhelyezése.

Sok vizálykodásra adhatna alkalmat a különböző pártoknak a választás színhelyén való elhelyezkedése, ha ez egyedül a pártokra volna bízva. Epen azért a törvény a választási elnököt ruházza fel azzal a joggal, hogy a választók bevonulásakor és a választás színhelyén rendet csináljon, arra felügyeljen, továbbá, hogy a pártok bizalmi férfiainak meghallgatása mellett a pártok tartózkodási helyét oly módon jelölje

ki, hogy azok a szavazási helyiségtől lehetőleg egyforma távolságra legyenek s a választók a szükséges élelmi szerekkel való ellátásukról gondoskodhassanak.

Ha valamelyik párt bizalmi férfija kívánja, akkor sorshuzás útján döntenek el a kérdés, hogy melyik tartózkodási hely melyik pártnak jusson.

A választási eljárás megnyitása.

A választási elnök a kitűzött napon és helyen reggeli 8 órakor nyitja meg a választási eljárást.

Megtörténhetik, hogy valami akadály miatt az eljárás 8 órakor meg nem nyitható, akkor joga van az elnöknek a megnyitást egy órára, tehát 9 órára elhalasztani. Es ha ezen idő eltelte után sem volna megnyitható az eljárás: akkor a választás meghiusultnak tekintetik és erről a választási elnök a központi választmányak jelentést tesz.

Ha a választási eljárás reggeli 8 óra előtt nyitott meg, az ajánlás nyolc óráig elfogadandó.

A szavazás reggeli 9 óra előtt meg nem kezdhető.

A képviselőjelölt ajánlása.

A képviselő választásnál teljes szabadsága van a választóknak: mindenki azt ajánlhatja, a ki neki tetszik. Ennek dacára mégis kellett találni valami módot arra, hogy csak azok a jelöltek bocsáttassanak szavazás alá, a kiknek van valami pártjuk.

Ezért meghatározta a törvény, hogy ha nem egyhangú az ajánlás: a képviselőjelöltet a kerület legalább 10 választójának kell ajánlani.

Az ajánlat írásban adandó át a választási elnöknek legkésőbb egy félórával a választás megnyitása után. Azonban az ajánlatot már előző napon is át lehet adni a választási elnöknek.

Ha a választás megnyitja után fél óra alatt csak egy egyén ajánlatot: a választási elnök a választást befejezettnek s az illető egyént megválasztott országgyűlési képviselőnek nyilvánítja.

Ha több egyén ajánlatot képviselőjelöltnek: a választási elnök a szavazás: elrendelni köteles.

A bizalmi férfiak.

Már az úgy van a politikában, hogy minden párt a saját pártjabeli emberben bíz leg-többet. Azért intézkedik a törvény, hogy minden párt részéről ellenőrizhető legyen a szavazás lefolyása.

Azért felhatalmazza a pártokat, hogy minden jelölt részére a szavazatszedő küldöttséghez egy, vagy két bizalmi férfit jelöljenek, a ki, vagy akik aztán a szavazás folyama alatt jelen legyenek.

Ha az így kijelölt bizalmi férfiak a választás folyama alatt bármi okból eltávoztak, az ajánlóknak joguk van azok helyett más bizalmi férfiakat jelölni ki.

De bizalmi férfi csak az ugyanazon törvényhatóság területén lakó egyének közül ajánlható.

A szavazás elrendelése.

Ha csak egy képviselőjelölt van s a választási eljárás megnyitásától számítandó fél óra alatt legalább 10 választó más képviselőjelöltet nem ajánl: akkor a választást a választási elnök befejezettnek nyilvánítja. De ha több jelölt van, akkor a választási elnök elrendeli a szavazást.

Ha a szavazás a kitűzött órában megkezdhető nem volna, a választási elnök a szavazás

megkezdését egy órára elhalasztja, de ha a szavazás ezen idő eltelte után sem volna megkezdhető, a választás meghiusultnak tekintetik és erről a központi választmányak jelentés tétetik.

Kik szavazhatnak?

A választók állandó névjegyzékének egy hiteles példánya a szavazatszedő küldöttség kezénél van, hogy azzal a szavazásra jelentkezőket ellenőrizni lehessen.

Csak azok bocsáthatók szavazásra, akik a választók állandó névjegyzékében bejegyeztettek és csak abban a kerületben, amelyben összeírva vannak.

A névjegyzékben foglaltak közül a szavazás senkitől meg nem tagadható.

Megtörténhetik, hogy a szavazásra jelentkező neve, életkora, vagy foglalkozása hibásan, vagy hiányosan van bejegyezve a névjegyzékbe; az ilyen választó sem üthető el szavazatától, ha a szavazatszedő küldöttség, illetőleg személyazonossági tanúk és bizalmi férfiak által a választó személyazonossága megállapítható.

A szavazó helyisége.

A képviselőválasztás a nélkül is mindenkor nagy zajjal jár s a szavazásnak rendben lefolyása majdnem lehetetlenné volna téve, ha a szavazó helyiségbe mindenki szabadon bejárhatna s abban tetszése szerinti ideig bent maradhatna.

Az ilyen s ebből előállható zavar elhárítására gondolt a törvény akkor, midőn meghatározta, hogy kik lehetnek a szavazatszedő helyiségben, kimondván, hogy ott csak a szavazatszedő küldöttség tagjai, a pártok, illetve jelöltek bizalmi férfiai, a közigazgatási tisztviselő és a jegyző mellé rendelt irnokok lehetnek jelen állandóan; de a városok, vagy községek előjáróságának kiküldött tagjai és a jelöltek bizalmi férfiai által megjelölt községi lakosok szintén jelen lehetnek s jelen is kell lenniök addig, míg városuknak, vagy községüknek választói leszavaznak.

A választókat egyenkint szólítják be a szavazásra s szavazatok bementése után a szavazó helyiségből azonnal távozni tartoznak.

Szavazásra bocsátás.

A törvény számított a kedélyek izgatottságára, mely sehol nem tapasztalható olyan nagy mértékben, mint a képviselőválasztásoknál.

Azért azon igyekezett rendelkezéseiben, hogy a különböző pártokhoz tartozó választók ne vegyesen, hanem pártok szerint bocsáttassanak a szavazásra.

A központi választmány előre meghatározza azt a sorrendet, a melyben az egyes városrészek, vagy községek szavaznak. Már most ezt a sorrendet kell megtartani a szavazásra bocsátásnál, csak hogy az egyes városrészek, vagy községek választói elkülönítetnek a szerint, a mint egyik, vagy másik jelöltre akarnak szavazni és így az egy párt egyszerre bocsáttatik szavazásra.

Hogy pedig a felett se merülhessen fel egyenetlenség, miként a szavazásra bocsátandó első községnél melyik párt kezdje a szavazást: a küldöttségi elnök sorsot húz s így a kibuzott sors dönti el, hogy melyik párt kezd a szavazást.

Az utána következő községeknek felváltva illeti az egy jelöltre szavazókat az elsőség.

Az elkésett szavazók csak a saját városrészüket, vagy községük összes választóinak leszavazása után szavazhatnak.

NAPIREND.

Szeptember 24. Kedd. Róm. kath. naptár: Gellért püspök. — (Protestáns naptár: Gellért püspök. — Görög-keleti naptár (szeptember 11.): Teodóra. — A nap kél 5 óra 35 perckor, nyugszik 5 óra 35 perckor. — A hold kél 3 óra 23 perckor, nyugszik 0 óra 51 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órákor 762.4 milliméter, délután 2 órákor 762.6 milliméter. — Hőmérsékkel reggel 7 órákor 9° + 17.4, délután 2 órákor 9° + 23.8. — Szél iránya és ereje reggel 7 órákor DK. 5, délután 2 órákor DN. 3. — Felhőzet reggel 7 órákor derült, délután 2 órákor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyehe, száraz.

A szabadalvópárt irodája Központi-Szálló I-ső emelet 6. és 7. számú helyiségében van. Ugyanott a végrehajtóbizottság naponta este 6 órákor ülést tart.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színházépület I-ső emelet). Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11/2—12/3 óráig. Helyiség: Braklye-múzeum helyisége mellett a 12/3 óráig.

Szeptember 25. Körjegyzőválasztás Déznán.

Szeptember 28. Az aradi kőműves segédmunkások önképző-szakszervezetének szüreti mulatsága (Vadember.)

Szeptember 29. A búr-asztaltársaság társas-estéje este 8 órákor (Földesi-vendéglő). — Az új-aradi kőműves-és ácsiparosok zászlószentelési-ünnepélye.

Október 4. Aradváros közigazgatási-bizottságának rendes havi ülése.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 6.15
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat d. e. 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.36	Soborszlórról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszlórról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat délután 5.05
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbeszéről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbeszéről szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

REGENY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Írta: Theuriot André.

[2]

(Folytatás.)

Valóban Desroches doktor egy rosszul palástolt régi sebet mondott szívében, mely a legcsekélyebb kellemetlen eseményre újra sajogni kezdett.

Harminchétféves korában vett nőül egy magánál sokkal fiatalabb nőt, ki őt megcsalta. Hogy a botrányt elkerülje, kezdetben mindent csendesen tűrt, legalább a látszatot akarta megmenteni; de egy napon — annak már hét éve — neje egy szomszédságbell kurta nemessel elszökött, maga is meguntván helyzetét palástolni. Attól kezdve azután a nő Párisban élt, senkisé tudta hogyan s kivel. Senki sem emlegette többé; az egész Saint-Clementin keresztet vetett utána, s halottnak tekintette. A doktor az egészet egy rossz álomnak vehette volna, ha a vétkes nő, ki férjének házát elhagyta, egy leány is nem hagyott volna ott, aki a megcsalt férjnek a mult minden keserűségét és fájdalmát emlékezetébe idézte. Kezdetben anyjára nem szívelhette e gyermeket, hogy a Tourainebe küldte falura ápolás végett. Teréz ápoló atya és anyja Pressigny becsületes majorosai közül valók voltak. Nagyon szerették ápolójukat: Teréz valódi falusi életet élt köztük, s bánatos szívvel hagyta el a majorságot, hogy három évre egy poitiersi zár-dábat menjen. Épen tizenhatodik évét betöl-

tendő, mikor atya szükségesnek gondolta visszahívni őt Saint-Clementinbe.

Ez az illedelemnek tett engedmény volt de Desroches doktor az áldozatot napról-napra terhesebbnek, s gondoskodását nehezebben esőnek találta. Egykori idegenkedése ismét növekedni, s elkeserednie kezdett. Bár Teréz akkor látszott még megrovás alá esőnek, a doktor nem bírta megakadályozni, hogy alattomban kétség ne fészkelje magát lelkébe. Az első években, mikor a gyermekek lágy arcvonása határozatlan, mindenkép elakarta magával hitetni, hogy Teréz hasonlít hozzá; de a mily mértékben fejlődött, a gyermek azon mértékben — érzőbb gondolni szétfoglalni s gyánját erősbödni. Ma már a fiatal leány ki volt fejlődve, vonásai nem módosulhattak másképen, s most is hirtelen összerendezett, mikor lát'a, hogy Teréz vonásai mennyire különböznek a Desrochesokétól. Teréz arcának e fájdalmat keltő tanulmányozását hat hónap óta folytatta, mindig győtrőbb szenvedéssel, s keserűbb idegenkedéssel.

E pillanatban is, az újságlapon keresztül, titokban a könyve fölő hajlott leányt vizsgálta. Apróra vizsgálat alá vette alakjának részleteit: leomló barna haját, fekete cseresznyezsinű tiszta s ragyogó szemét, száját, piros és telt szép ajkaival, élénk vonásait, határozott taglejtését, s kecses körvonala hajlékony természetét. Kétségtelen, hogy nem a Desrochesok vére folyt e puha bőr alatt. E Desrochesok nem az övé! — Az újságot összetette, s gumoros ajkkal összecsukták. Kegyetlenül szenvedett büszkeségében, feldult atyai képzelődéseiben. Megbánta a régi bizonytalanságot s újra mohón szemlélte Terézt, lesve egy taglejtését, pillantását, mely a kétséget eloszlatja volna szívéből, keresve arcán egyikét azon vonásoknak, melyben a közös eredet nyomára lehettem volna, ezen csekélységnek az egyiké még elhitette volna ide, hogy Teréz az ő véreből való vér, s nem idegen, kit becsempészték az ő házába. — egy más valakinek a leánya...

Teréz azalatt lassan lapozott könyvében, nem is sejtve a vihart, mely a doktor kopasz koponyájában dult. A könyv, melyet forgatott, *Európa pikkelyes szárnyu lepkéinek története* volt, színezett táblákkal. A könyvtár tudós könyvei közt csak ezt szerette egyedül. Szerette benne felkeresni azon lepkék rajzait, melyek szabadon röpködnek a réteken s az erdő meszáján. *A kék szögletet s fecskesarku pillangót* régi ismerős gyanánt üdvözlé; s sóhajta gondolt azon időre, mikor mint e lepkék szabadon futkározott a pressigny-i pörök közt Alaiso és Egronne fű által szegélyezett gyalogutain. A helynek képe, hol gyermek éveit töltötte, kellemesen vonult el szemei előtt. Ujra látte nonnenéjának napbarnított arcát, s Bail largeonneléjának, nevelő anyjának derült, jó pillantását. Ujra hallotta a Joubardiére majorság kakasainak kukorikolását. Ugy tetszett, mintha még ott lenne, nyári órában délutáni nyugalmát élvezné, az ajtó, ablak be van csukva, s e felüdítő homályban a széles kürtő tetejéről fényes sugár esik a tűzhely kockáira...

E felüli emlékek egymásután felmerültek emlékezetében, Joubardiére-ben való tartózkodása alatt élte legszebb idejét; a majorosok voltak az egyedüli lények, kik őt gyengéden szerették s ő viszont sem atya, sem anyja iránt nem viseltetett annyi hajlandósággal, mint irántuk. A Desroches és neje közt létező feszült viszony jókor lehűtötte s ellensúlyozta a Teréz szívében lévő szülői szeretetet, mely a gyermeket gyermekeihez szülők csatolná. A madaraknál a gyermekek ösztön csak addig tart, míg a kicsinyek nem elég erősek, hogy kirepüljen birjanak a fészek lanyha nyirkosságára, az anyai tollak melegítő érintésére van szükség, hogy ezen ösztön megmaradjon. Nekünk embereknek is a szülői benső egyetértése s ugyanegy fedél alatti család melege van szükségünk, hogy szívünkbe a gyermekek szeretet ki ne vesszen. A gyermekeknek, kiknek születel elválva élnek, az emlékezés hamar bekövetkezik s ezzel együtt a kétely, mely minden gyengéd érzelmét megfagyaszt. Mikor Teréz anyjának Desroches iránti panaszait s a doktornak nejeire szórt megvető vádjait hallotta, a szenvedélyes vádaskodások e harcában elvesztette azon vak hitét, mely nélkül nincs szeretet. Nem tudta,

melyeknek adjon igazat, inkább mindkettőjüket vádolta, hogy megfosztották őt azon kedves dédelgetéstől, melyben a többi gyermekek szoktak részesülni. Gyengédsége azon derék pörök felé fordult, kik őt fölnevelték, kényeztették, kedvét keresték; hiszen egyedül náluk tudta meg, mi egy szerető család, mi egy anyai ház.

Mig merengéseibe volt merülve, nyugalm honolt körülötte. Mintha álmosító bágyadság szállt volna a pókhálós párkányzatokról, s mintha a kánikulai hő behatása alatt a könyvtár szekrényeiben levő unalmasság gőzzé vált volna, s nehézkés bodrokban terült volna el a szoba hideg következtén. A doktor csendes elmélkedéseit csak azon csendes moraj zavarta, mely nyári délután elmaradhatlan, s a félig elalmodott érzéketek kellemesen ringatja: majd egy kék légy donog az ablakok ellen, majd a padolat recseg, majd a levelek lapozása okozajt.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 23. —

Vass szálloda. Vidos Miklós felügyelő Budapest. — Grosz Mór utazó Budapest. — Kleiner Samu utazó Budapest. — Reiser Frigyes utazó Brassó. — Hell János utazó Bécs. — Szalai Mamó kereskedő Világos. — Erter Sándor utazó Budapest. — Kovács Ignácz utazó Budapest. — Neuman Simon orvos Petris. — Dusenszky Adolf utazó Bécsujhely. — Kohn Izidor utazó Budapest. — Németh Ignácz utazó Budapest.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

A nagymérvű részvét, mely a fejlethetetlen halottunk

HONZA JÁNOSNÉ

szül. Scherhag Apollónia

elhalálózása alkalmából nyilvánult, arra ösztönöz bennünket, hogy mindazoknak, kik oly melegen résztvettek fájdalmunkban és kik a drága halott végtisztességén résztvettek, ez uton forró köszönetünknek adjunk kifejezést.

1278

A gyászoló család.

Válogatott

1261

csemege-szőlő

5 kilós kosárral 80 krért

kapható

Erzsébet-körut 7.,

a Lyceummal szemben, földszint.

Weisz József borbizományos

Pankotán,

ajánlja magát a t. bortermelő-közönségnek

boraik eladására.

Kiterjedt összeköttetései ugy a bel-, valamint külföldön

előnyös árakra

nyujt reményt.

1236

Babó Lajos szabadelvűparti képviselőjelölt

programbeszéde

a battonyai kerület választó közönségéhez.

Mélyen tisztelt választó polgárok!

Az országgyűlést — melynek időtartama a törvény szerint immár megjárta volna — a korona alkotmányos jogánál fogva a közel múlt napokban feloszlatta.

Az ország sorsáról való rendelkezés a törvények alkotása feletti befolyás — melyet a nemzet képviselői által gyakorol — visszaszálta a népre, és így önökre is tisztelt polgártársaim!

Én is — kit önök ezelőtt öt évvel általam soha meg nem hálálható bizalommal képviselőjükké választottak — ma, mint egyszerű polgár tulajdonkép az önök soraiban állok.

Az alkotmányos szokásnak és képviselői kötelességnek teszek azonban eleget, ha — mielőtt önöktől elbucsznék — egy rövid visszatekintést vetek a törvényhozás letűnt öt évi életére s pár megjegyzést teszek azon fontosabb kérdésekre, melyek a politikai közvéleményt foglalkoztatják.

Az immár letűnt törvényhozási időszak alatt a törvényhozási elintézésre várt feladatok mind nem oldottak meg — de el nem háríthatott akadályok miatt meg sem oldathattak.

Nem sikerült ugyanis véglegesen rendezni az Ausztriával eddig közösen megállapított vám- és kereskedelmi ügyet.

Ennek oka az volt, hogy a lajthántuli tartományok törvényhozásának munkálkodása az ottani politikai belviszályok miatt képtelen lett minden alkotásra s így az 1867. XII. t.-cz. által megkivánt alkotmányos tárgyalás ott lehetetlenné vált.

Mindazonáltal Magyarország önrendelkezési jogánál fogva a viszonyosság alapján ideiglenesen ezen vám- és kereskedelmi ügyek rendezettek.

Kétségtelen dolog tisztelt választó Polgárok, hogy ezen ügyeknek az ország gazdasági érdekei feltétlen megóvása mellett rendezése a jövő országgyűlés legfontosabb feladatát fogja képezni és miután ezen ügyek a kiegyezési törvény értelmében is — melynek alapján a szabadelvűpart és kormány áll — Ausztriával közös ügyet nem képeznek s tulajdonképpen nem is politikai, hanem gazdasági kérdések, az esetben, ha a vámszövetség az ország előnyére meg nem lenne köthető, vagy az osztrák törvényhozás ismét képtelen lenne azok tárgyalására — a külön önálló vámterület felállításának szüksége fog előállni. — Egyáltalán, tisztelt polgártársaim, a gazdasági kérdések elemi erővel törnek előtérbe! és számos téren megoldást követelnek. És itt tisztelt polgártársaim, egy jelenség előtt lehetetlen szemet hunyni s ez az, hogy az állam a közgazdasági téren ugyyszólván uralkodó szerepet visz.

Nálunk a közgazdasági téren az egyes ember és társadalom úgy szólván alárendelt szerepet visz s innen azon nagy hatalom, melylyel az állam az ország közgazdaságára bír.

Hisz alig történik vállalkozás, alig létesíttetik alapítás anélkül, hogy az állam támogatása, segélye igénybe ne vétetnék. Mindenütt kéretik az állam beavatkozása. Igaz, hogy ennek főoka gazdasági hátramaradottságunk, társadalmunk gyengesége, mondhatnám szegénysége.

Persze, hogy ezen minden oldalról követett állami istápolás, segély és beavatkozás egyrészt a végrehajtó hatalom szerfeletti kifejlesztésére vezethet, — másrészt ez is egyike azon okoknak, melyek a polgárok adózási terhét könnyíteni épen nem alkalmasak. Mégis azon nézetben vagyok,

hogy mindaddig, míg közgazdasági életünk meg nem erősödik, különösen a gyengék védelmére, az ugyyszólván tehetetlen gazdasági existenciák megmentésére ma még ezen irányzattal szakítani nem lehet.

Mint gazdasági életünkkel kapcsolatos dologról meg kell emlékezni itt az adóreformról.

Munkába van véve adózási rendszerünknek átalakítása. Itt az államháztartás megzavarásának veszélye nélkül főképp arról lehet szó, hogy az adóztatás igazságos és egyenlő legyen olyképp, hogy minden valódi jövedelem vonassék adó alá s a teherviselési képesség becsültessek meg s itt méltányosnak találok, hogy a progressiv adóztatás behozassék, vagyis a nagyobb vagyonnal és nagy jövedelemmel bírók aránylag magasabb adóval rovassanak meg, mi lehetővé tenné az u. n. létminimum adómentességét, vagyis azt, hogy azon legkisebb jövedelem, mely megélhetésre feltétlen szükséges, az adó alól ki vonassék.

Egy beszámoló beszéd keretébe tartoznék azon törvények felsorolása, melyek a lefolyt törvényhozási ciklus alatt hozottak. Ugy de önök — kik a politikai élet folyását figyelemmel kísérik, mind ezekről tudomással bírnak s így csak azokról emlékezem meg, melyek az ország közéletére főbb fontosságúak.

1. Az állam támogatása mellett rendeztetett a hitelszövetkezeti ügy, mely a földmivelő nép hitelviszonyait javította.

2. Sokszor hangoztatott óhajlás teljesülését képezi a honvédtiszt képzőintézetek felállítása.

3. Emberiességi és erkölcsi szempontból nem helyeselhető eléggé az elhagyott 7 éven alóli gyermekek eltartására felállítandó gyermekmenhelyek (lelenczházak).

4. Igazságos rendezést nyert a mezőgazdasági munkások és munkaadók közti viszony s a munkások sorsáról való gondoskodás.

5. Igazságügyi téren az esküdtisékek behozatalával a bünvádi perrendtartás megalkotása és törvényhozási tárgyalásra vár az annyira fontos polgári törvénykönyv nagy része.

6. A politikai erkölcsök megjavítását óhajtja megvalósítani a választások tisztaságáról és a képviselők függetlenségéről és erkölcsi sulyát megóvó törvények.

Azt akarta a törvényhozás, hogy a képviselő a nép szabad akaratából birja mandátumát s a képviselő viszont csakis a nép javára, nem pedig a maga vagy érdektársai hasznára üljön a nemzet törvényhozó testületében.

Hogy meg lesz-e ezen törvényeknek a kívánt hatása, a jövő fogja megmutatni. Tény, hogy arra: hogy ezen szép eszmék átmenjenek az emberek vérébe még a társadalom felfogásának megváltoztatni és a közerkölcsök teljes megjavulásának kell beállni.

7. Egyik megoldani óhajtott főfontosságú feladat volt az oly sokszor emlegetett közigazgatás rendezésének kérdése. A kormány a törvényhozás többsége és a közvélemény nagyrésze az állami közigazgatást tekinti olyannak, mely a mostani közigazgatás tagadhatlan sok hiányán segíteni lenne hivatva.

Mondják bár sokan ezen kérdés megoldásának elmaradását halogatásnak vagy elodázásnak — mégis az igazság egyéb körülményeken kívül abban rejlik, hogy ezen egyrészt az államhatalom érdekét, másrészt a polgárok politikai szabadságát oly mélyen érintő kérdés a legnagyobb megfontolást követeli.

Nagy lépést tett azonban a törvény-

hozás némely közigazgatási szolgálati ág államosságával a jegyző tanfolyamok rendezésével s nem ugyan elvi, de a gyakorlati életre annál kihatóbb intézkedéssel — a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvénnyel.

Én, — mint annak idején a tisztelt választó polgárok előtt kijelenteni szerencsém volt — az állami közigazgatásnak vagyok hiva — de az önkormányzati jognak — mint a polgárok önérzete fejlődésének a politikai iskoláztatásának forrását — ott ahol az veszély nélkül tehető — feltétlen megóvását óhajtom.

8. Nagy megnyugvással lehetett reá mutatni azon intézkedésekre, melyek az ország közoktatás ügyeinek legtöbb ágában létesítettek.

Szerintem és hajlamom szerint ez azon tér, mely talán a legmelegebb érdeklődésre méltó, mert úgyhiszem, hogy Magyarország jövő rózsáit jó részt az dönti el: közoktatását, főképp népoktatási ügyét s ezáltal a polgárok szellemi és erkölcsi erejét mily fokra lesz képes emelni!

Ezekben voltam bátor az igen tisztelt polgártársaimnak a mult politikai kérdéseiről és a jövőben is napirenden levő dolgokról általánosságban megemlékezni.

Egy ország politikai jövőjét a legelőrelátóbb államférfi sem tudhatja. Az országok ép úgy ki vannak téve megpróbáltatásoknak, mint az egyes emberek! — de azért egy ország fennmaradása és virágzása sokkal inkább függ polgárai magatartásától és erényeitől, mint a sors szeszélyétől!

Épen azért nem képzelek ez ország sajátos viszonyainál fogva végzetesebbet, mintha az állam egyetemes érdekei elhomályosulnak, ha a vallási és felekezeti türelmetlenség lábra kapna, ha az egyes társadalmi osztályok és foglalkozási ágak

egymás ellen törnének, ha egyes nemzetiségek az állam gyöngítésére és ezáltal a közös haza romlására működnének.

Ami végül személyemet illeti mélyen tisztelt polgártársaim, mély sajnálattal kell megemlítenem, hogy egészségemnek nagyon hosszú ideig tartott megrendülése fájdalom meggátolt abban, hogy képviselői jogaimat oly mértékben gyakoroljam, mint azt különben tettem volna.

Kevésbé gátolt azonban azon kötelesség teljesítésében, hogy ezen választó kerület közügyeiben, egyeseknek jogos magánügyeiben, bajaiban eljárjak. Bárki fordult hozzám mindenkit meghallgattam.

Saját egyéni érdekemben egyetlen lépést nem tettem, önhasznom ingere egy pillanatig sem tántorított meg!

Ezzel megköszönve szives türelmüket a hazára és önökre Isten áldását kívánom!

A pártgyűlés elnöke által köszöntö meg Babónak a kerület érdekében kifejtett áldásos tevékenységet és felkérte arra, hogy a jelöltséget újból fogadja el. Babó Lajos megköszönvén választói osztatlan bizalmát a jelölést elfogadta.

Fodor Manó indítványára Széll Kálmán miniszterelnök, Horvát Márton indítványára, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Hász Antal indítványára báró Podmaniczky Frigyes az orsz. szabadelvűpárt elnöke távirattal üdvözöltettek.

Az orsz. szabadelvűpárt elnöke, örömmel vett tudomást arról, hogy a battonyai választókerület újból Babó Lajost jelölte a szabadelvűpárt képviselőjéül.

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETE

Telefon 474.

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon 474.

Egyedül a maga nemében, csakis saját készítményü:

női- és férfi-czipők, gyermek és leányka-topánkák,

komót és más czipőneműeket tart raktáron, vagy készít megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb. — Különböző lakkok és cremek raktáron. — Házhoz tetszés szerinti időben választék küldetik.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1247

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

25047. I.—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége Arad állomásán létesítendő két rakodó és leadási áruraktár építési munkáira ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdet, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok 1901. évi szeptember hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasuti aradi üzletvezetőségének titkárságánál nyújtandók be.

Pályázni lehet a két rakodóra és az áruraktárra külön-külön, továbbá a következőképpen csoportosított munka nemekre:

a) Bontási, föld, kőműves, kőfaragó, elhelyezési- és csatornázási munkákra.

b) Ács- és különféle munkákra.

c) Asztalos-, lakatos-, vas-, üveges- és mázó munkákra.

d) Bádigos munkákra.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1901. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig a rakodók összes munkáira 600 koron, az áruraktár összes munkáira 2000 korona, a csoportosított munkanemekre pedig csoportonként, a rakodókra 200—200 korona, raktárra 500—500 korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számítatnak nem vétetnek. Takarékpénztári betétkönyvecskék bánatpénzül el nem fogadtatnak.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok között a szabad vasítás jogát tekintet nélkül a pályázás mérvére és az árakra az üzletvezetőség magának tartja fenn.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat, a magyar királyi államvasutak Arad állomásán létesítendő magas építmények előállítására.”

A létesítendő építmények tervei a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában a hivatalos órákban megtekinthetők. A pályázati feltételek, szerződési tervezet, ajánlatok és az árjegyzékek mintái az összes munkákra 5—5 korona, a csoportmunkákra 2—2 korona áron ugyanott megszerezhetők.

Arad, 1901. szeptember hó 2-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik)

20088—1901.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város területén gyakorlandó korlátlan, korlátolt és kismértékben való szesz-italoknak mily mennyiségben kiméréséről az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által szerkesztett összeírási jegyzék 13. ivét az állami italmérési jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-cz. 17. szakasza és az erre vonatkozó utasítás 17. szakasza értelmében 1901. évi szeptember 21-től 28-ig bezárólag a városi fogyasztási adófelügyelőség hivatalos helyiségében közszemlére azzal tesszük ki, hogy az érdekeltek — a kik folyó évi július és szeptember hónapban italmérési engedélyt nyertek, nem csak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az érdekeltek bármelyike részéről, esetleg az ipartestület és kereskedelmi testület részéről is észrevételek tehetők — mely észrevételek a város fogyasztási adó felügyelőségénél írásban nyújtandók be.

Arad, 1901. évi szeptember hó 14-én.

A városi tanács.

Magyar királyi államvasutak.

125012—1901.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évi január hó 1-től számítandólag egy illetőleg három éven át évenként mintegy 280 tonna műhelyi czélokra szolgáló dió pirszen 300 tonna műhelyi czélokra szolgáló koczka szén és 660 tonna műhelyi czélokra szolgáló darabos szén és kedvező árak elérése esetében vonatattási czélokra még 300 tonna dió pirszen szükségletet óhajtván biztosítani, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1901. évi október hó 5-ig betérjesztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, úgy szintén az általános szállítási feltételek, a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 78. szám II. emelet 43 ajtó) valamint minden üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta utján is megrendelhetők megjelvezvén, hogy az általános feltételek minden példányáért 50 fillér fizetendő.

A feltételeknek posta utján való beküldése esetén 20 fillér posta költség is beküldendő.

Budapest, 1901. szeptember hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

87943—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson	1. évi szept. hó
Miskolcz	24-én d. u. 3 óra
Bpest ny. p. u.	30-án d. u. 3 óra
Budapest,	1901. augusztus 29.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak.

130840—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1902. évben illetőleg 1904. év végéig a következő olajokból felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván ezennel nyilvános pályázatot hirdet még pedig: Lenolaj, terepentinolaj, halmájolaj és könyomdai kence szállítása iránt.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál Budapest, VI. Andrassy-ut 78. sz. II. emelet 47 ajtó szám ingyen kapnatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 11-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán odaküldendők és a boríték ezen kulczimmal látható el.

Ajánlat terepentinolajok szállítására 130840/1901. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlati árak egy évi értékének 5%-át készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi október hó 11-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módokzatok betartása mellett állittatnak ki, — nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1901. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szűnnet szepelt, májfoltot, pattanást, bőrártást (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és hmlóhelyeket, még koros egyéneknek is úde bájos arczeint kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utáztatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az anyagok másolata. Az ilyen utáztatoktól tessék óvakodni és csak oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a nmeltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlitatnak. Felölőseget csak az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arozviz 50 kr., fogszappan 50 krajozár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem löltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszerárban és hátszerkereskedésben.

Városi és megyei telefon 206.

Ifj. Haggenmacher Henrik

Arad, Karolina-utca 7.

bedafok-kóbányai sörfőzde aradi sörfőzde-
tára ajánlja

Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit.
vegyszer ur által elősmert legkellemebb
üditő és tápláló

Góliát maláta-sörét

saját töltésű palackjaiban.

Különösen mell- és gyomorhajosok figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur nyilatkozata:

„A Haggenmacher-féle Góliát maláta-sört
vizsgálatom alapján főleg magas extract
és maláta cukor (malta) tartalma követ-
keztében a legkifünőbb maláta-sörök közé
sorozom.” 1080

Az iskolaév kezdetével

ajánlok az iskolai ifjuságnak min-
dennemű füzeteket, író- és rajz-
szereket, rajzeszközöket stb. leg-
nagyobb választékban.

Helyes kiszolgálás a legrendesebb
árak mellett. 1105

BLOCH H.,

papírkereskedése

Arad, Andrassy-tér 18.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villamos oszongó
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű
kerékpárok és varrógépek
kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók. 665

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon
első díjakkal kitüntetett szépitőszert a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a
szepit, májfoltot, bibirosot, bőrvörö-
séget és mindennemű arczfoltosítá-
ságot.

Használata által kismítja az arczon a rán-
czokat s ifju arczszínt, a bőrnek fehérséget,
gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz és így
a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen
hatásu.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsiradék
és ennek következtében nappal is használható

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az
ugyanazon szerekből készült és rendkívül
kellemes illatu

Ibolya-crème szappan a 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Bau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget,
fehérítést és rózsaszínben tündéklő varázsszínűt kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzelhető legfinomabb és leggyöngédebb alkatrészekből álló, jól tapadó és teljesen
ártalmatlan powder az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 80 kr. Kapható fehér, rózsaszín és krém színben. Készítményeim a párisi és londoni
hygienicus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllettel lettek kitüntetve. — Sok há-
lalatokkal elismerve!

Óvatkodjunk hamisításoktól! Kapható a készítő és feltalálóknál

Hajós Árpád

gyógyszerlára és gyógyszerészeti laboratóriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22 szám, a megyeházzal szemben és VOITEK és WEISZ
uraknál.

Ritka alkalom!

300 drb csak 1 frt 80 krért.

Egy remek aranyozott óra elegáns
lánczsal, pontosan jár, 3 évi jótállással;
1 remek collier keleti gyöngyökből, diva-
tos női ékszer karra, hajba vagy nyakra,
szabadalmazott zárral. 1 elegáns nikel
zsebkes két pengevel. 1 elegáns pénzer-
szény bőrből. 1 elegáns nikel zseb ír-
eszköz. 1 pompás női brosz (párisi facon).
1 pár elegáns női fülönfüggő simili-bril-
liánttal (csalódásig hü utánzat). 1 készlet
double-arany kezelő- és inggomb patent
zárral. 1 elegáns zseb toilette-tükör (belga
üveg) tartályllyal. 1 illatos toiletteszappan,
1 elegáns nyakkendő-tű simili-brillianttal,
1 elegáns gallértartó. 35 angol használati
cikk levelezésekhez, 250 drb különféle, a
háztartásban szükséges tárgy. Mindezen
300 tárgy — beleértve az elegáns órát,
mely egymagában megéri a pénzt — után-
vételt mellett csak 1 frt 80 krért, csu-
pán rövid ideig kapható! 1048

Internat. Exporthaus

M. B. Bravmann, Krakau.

Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

Makkoltatás

a herceg

Sulkowski József M.

főméltósága tulajdonát képező
kiszindiai erdőben 700 darab
számos sertésre becsült

idei makkoltatás
haszonbérbe adatik.

Bővebb felvilágosítással szol-
gál a H. Sulkowski J. M. urad.
felügyelősége Pankotán. Tele-
fon szám 6. 1276

Jó minőségű könnyen kezelhető

borsajtók eladók

míg a készlet tart 1184

Panker Viktor

épület és műlakatos üzletében Arad,
Fácán-utca 6. sz. Továbbá elvállal
minden ezen szakba vágó munkák ki-
vitelét, u. m.: Takarék tüzhelyek, sir-
és folyosó kerítések, görredőnyök, sza-
badon álló vaslépcsők, szabadon álló
csigalépcsők kovácsolt vasból, vas-
ajtók, vasablakok, ajtó és ablakvasalá-
sok bármely kivitelben, jutányos ár,
pontos kiszolgálás, szolid izléses munka.

Nedves falszárítóra vasokosarak
napi-díj mellett bármikor kaphatók.

Bükkfa erdőt,

továbbá **bükk, fenyő** és
tölgyfa

szenet vesz.

Ajánlatot a vasutállomás
megjelölésével kér Grosz udön,
Pacsá (Zalamegye). 1274

Buttyin község

jegyzői irodájában

egy a

jegyzői pályára készülő

fiatal ember

azonnali belépésre

alkalmazást nyer.

Fizetése mosás és ágy-
neműn kívül, lakás, teljes el-
látás és havi 20 korona fizetés.

1279

Az előjáróság.

Városi és megyei telefon 387.

BRAUN N. A.

festék és kanczeraktárak

ARADON,

József főherceg-ut 12. és Farray-utca 7.

Ajánl saját gyártmányu olajfesték- és
fénymázakat s minden e szakmába
vágó cikkeket legjutányosabban.

Miután 1901. november hó 1-étől üz-
letemet

Boros Béni-törre, a Széchenyi pözmalommal szemben

helyezem át, e miatt a raktáromon
levő áruimat mindaddig mérsékeltbb
árak mellett fogom elárusítani.

Pontos és szolid kiszolgálás!

A Braun N. A.-féle 751

Amerikai padlózománcz készítője.

Ezen padlófénymáz szagtalan, mosható
és rögtön szárad. 1 kgr. 90 kr.

Vidéki rendelések postafordultával.

Eladó szőlő.

Gyorokon

egy 5500 tőkéből álló igen
szép nemesfaj

szőlő terület

nagyon szép fekvésű

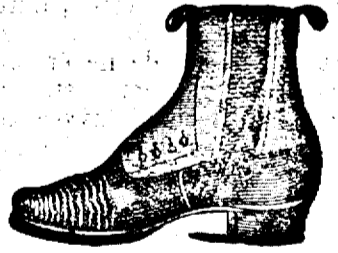
jó terméssel együtt

eladó.

Értekezni lehet Kertész Gá-
bor vendéglősnél Gyorokon. 1275

UJ cipész-üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudó-
mására hozni, hogy Aradon, Szabadság-tér 4. sz. a.
(Pözl-kávéház mellett) egy mintaszerű uri és női

czipész-üzletet

nyitottam.

Sokoldalú szaktapasztalataim alapján azon kellemes hely-
zetben vagyok, hogy készítek a nagyérdemű közönség leg-
messzebb menő igényeinek megfelelő czipő-
ket, valamint czipőkülönlegességeket, ug-
yszintén beteg lábakra orthopéd czipőket és a
hadsereg bármely fegyvernemének szükséges
lábbeliket előírás szerint.

A fent említett tényeknél fogva vagyok bátor a nagyér-
demű közönség szives partfogását kérni.

Tisztelettel.

Seelinger M. Andor,

czipész-mester

1242

Szabadság-tér 4. szám.